

Helyi Esélyegyenlőségi Program

BÜKKÁBRÁNY KÖZSÉG
ÖNKORMÁNYZATA

2023 – 2028.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	15
Célok.....	15
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	16
1. Jogszabályi háttér bemutatása	16
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	18
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	20
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	44
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	61
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	66
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	74
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	81
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	83
1.Jövőképünk.....	85
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	86
A HEP IT részletei	86
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	86
3. Megvalósítás.....	90
A megvalósítás előkészítése	90
A megvalósítás folyamata.....	90
Monitoring és visszacsatolás	92
Nyilvánosság	92
Érvényesülés, módosítás.....	94
4. Elfogadás módja és dátuma	95

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva, Bükkábrány Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

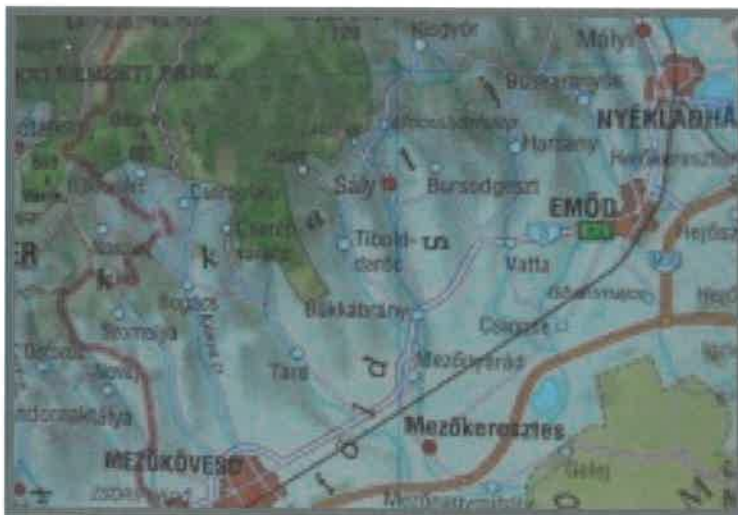
Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

BÜKKÁBRÁNY

Fejezetek a 780 éves település múltjából

Bükkábrány a történeti Borsod vármegye délkeleti részén terül el, a Bükkalja települése. Miskolctól 33 km-re, Mezőkövesdtől 15 km-re fekszik. A községet átszeli a 3. sz.-ú főút

Bükkábrány és a környező települések

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Számos régészeti emlék közül Mezőcsát vaskori, Muhi kelta, Mezőkövesd, Gelej, Szentistván, Mezőcsát és Nyékládháza szarmata, Egerlövő és Mezőkövesd gepida, Sály és Nyékládháza avar, Szakál, Mezőcsát, Mezőnyék és Sály honfoglalás-kori leletei bizonyítják a Bükkábrányt körülvevő nagyobb tájegység mindekori letelepedésre alkalma voltát.

Ábrány település írott forrásban 1221- ben tűnik fel először Abram névalakban. A falu neve a birtokos Ábrahám személynéből keletkezett. A megkülönböztető szerepű, utóbb hozzácsatolt Bükk-előtag azzal kapcsolatos, hogy a község a Bükkalján fekszik.

A község első írásos említésének emlékműve

Bükkábrány határában 1960-tól folytak földtani kutatások a lignit kitermelést megcélózva, de a széntermelés csak 1985 szeptemberében indult meg. Ugyanebben az évben felállt a Bükkábrányi bányauzem, de a bánya végleges felállítása csak 1990-re fejeződött be, aminek köszönhetően a településen több száz új munkahely jött létre.

A földtörténeti harmadidőszakban a területet kevésbé sós vízü, sekély beltenger borította, környékén hatalmas láperdőkkel. Az évmilliók során az elpusztult növényzetből a fokozódó nyomás hatására jelentős lignitlepek alakultak ki, melyek a földmozgások következtében csak pár méterre vannak a felszín alatt.

Néhány éve, 2007. júliusában, világszenzációt jelentő leletre bukkantak a bánya területén. A 16 mocsárciprus törzsből álló lelet együttes 60 méteres mélységből került elő, megőrizve egykori fás szerkezetét, nem engedve az úgynevezett szénülési folyamatnak. Korabeli magasságuk elérhette a 30-40 métert is. Pusztulásukhoz egy hirtelen homokvihar vagy iszaplavina vezethetett, amely minegy 6 méteres magasságban elborította, így konzerválta a mocsárciprusok törzsének alsó részét, míg a homok- vagy iszapréteg fölé eső részek elpusztultak. Az 5-6 méter magas, 2-3 méter átmérőjű tizenhat fatörzs eredeti, álló helyzetében konzerválódott, de a hasonló leletektől eltérően nem szenesedett el és nem kövesedett meg.

Részlet a lignitbányáról; előtérben a több millió éves mocsárciprusok

A szocializmus évei alatt a község lassú fejlődésnek indult. Áadták a vezetékes ivóvíz-hálózatot, új öt tantermes iskola és szolgálati lakás épült, kialakították a művelődés házat, elkezdtek az utak aszfaltozását, megépült az aszfaltos kézilabda pálya, társadalmi munkában több kilométeres járda készült, átadták a gázcsere-telepet és a községházát.

A rendszerváltás visszaadta a település önállóságát. 1990-ben sor került az első helyhatósági választásra, megválasztották a község polgármesterét. A település gyors fejlődésnek indult. 1990. tavaszán az 1844 lakosú község, a világháborúk ábrányi áldozatainak emlékét őrző parkban felállította a település első írásos említésének emlékművét. (1221.) A képviselőtestület folytatta az utak aszfaltozását, a járdák felújítását, kerékpár utat épített a bányához, kiépült a gázhálózat,

kábel-televíziós rendszer, telefonhálózat, kiépült a szennyvíz-hálózat. A település határában üzemanyagtöltő állomás épült, új üzletek nyíltak, amelyek a lakosság szolgáltatás bővítését célozták meg.

Településünkön ma már korszerű bölcsőde, óvoda, iskola működik. Megszépült a faluközpont, ahol játszótér is helyet kapott. A „Babos”, mint a község parkja új arculatot öltött. A technika gyors fejlődése hatással van az itt élő emberek életére is, az internet használata mindenki számára elérhető, a vezetékes telefont nagyrészt felváltotta a mobiltelefon.

BÜKKÁBRÁNY KÉPEKBEN

Arany János Általános Iskola

Szabadidőközpont

Bükkábrányi Napsugár Óvoda és Bölcsőde

Polgármesteri Hivatal

Jó szerencse háza

református templom

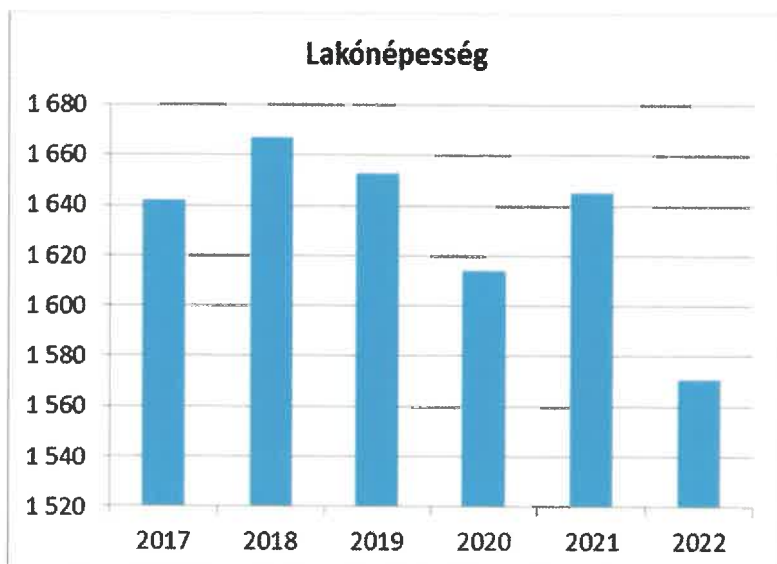
katolikus templom

Szabadidő park

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	1 642	bázis év
2018	1 667	101.52%
2019	1 653	99.16%
2020	1 614	97.64%
2021	1 645	101.92%
2022	1 571	95.50%

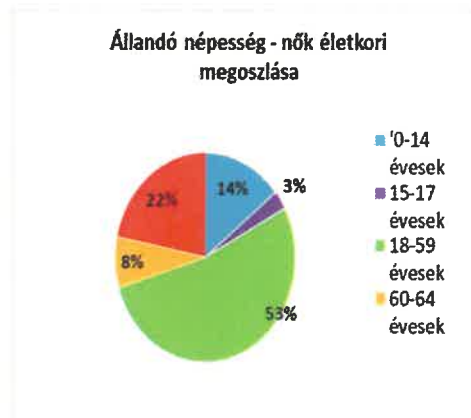
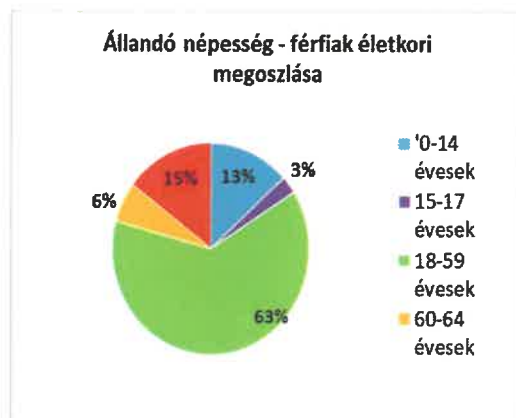
Forrás: TelR, KSH-TSTAR

Bükkábrány lakónépességének száma 2018. 2019. 2021. években a bázis évhez képest minimális eltérést mutat, 2022. évben 6 %-al a csökkent a népesség.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	769	854	1623	47,38%	52,62%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			43	2,65%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	102	122	224	6,28%	7,52%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	21	25	46	1,29%	1,54%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	486	453	939	29,94%	27,91%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	47	67	114	2,90%	4,13%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	113	187	300	6,96%	11,52%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

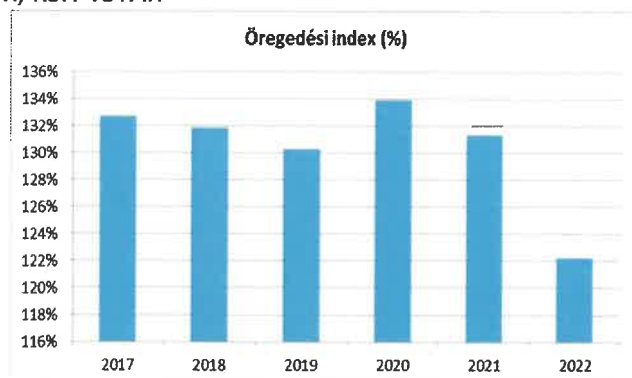

A vizsgált 2020. év adatai alapján megállapítható, hogy az állandó népesség összetételének 81,52 % gyermek és aktív korú, ezen belül a nők aránya 41,10%, a férfiak aránya 40,42 % .

A 65 év feletti lakónépesség 18,48 % , a nők aránya ezen a korcsoporton belül lényegesen magasabb.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	284	214	132,71%
2018	294	223	131,84%
2019	301	231	130,30%
2020	300	224	133,93%
2021	306	233	131,33%
2022	297	243	122,22%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 év feletti jut, mellyel a népességben történő változást is nyomon követhetjük.

2017-2021. években 130-134% között mozog az öregedési index, 2022. évben pozitív változás mutatkozik 0-14 éves állandó lakos 243 fő, a 65 év feletti 297 fő az öregedési index 122,22 % ez az érték illetve a 3. számú táblázat arra mutat, hogy Bükkábrányra az előregedés jellemző.

Az öregedés index mellett számolhatunk az ún. eltartási mutatóval is, ami megmutatja a felnőtt korúakra (18-64 éves) jutó gyermekek (0-14 éves) és időskorúak (65 év feletti) számát.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	-8.47
2018	13.90
2019	-6.02
2020	-16.53
2021	15.34
2022	13.35

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Míg 2017-2020. időszakot vizsgálva - annak ellenére, hogy 2018-ban odavándorlás a jellemző -az elvándorlók számának emelkedése figyelhető meg. A 2021-2022. években pozitív irány mutatkozik az odavándorlók aránya a magasabb.

A munkavállalási lehetőség nagyban meghatározza a település vonzerőjét, az elvándorlás oka elsősorban az hogy a fiatal munkavállalók a számukra megfelelő munkalehetőséget a településtől távolabb találták meg. Az odavándorlást a munkalehetőség szintén erősen mozgatja, többen vállalják az otthonuk és a munkahelyük közötti ingázást. A munkaerő igény településünk vonzáskörzetében megnövekedett, a munkát keresők Bükkábrányban, illetve a viszonylag közel lévő településeken is vállalhatnak-vállalnak munkát Mezőkövesden, Miskolcon, Egerben.

Az Önkormányzat partner a munkahely teremtési ötletek támogatásában, felkutatásában. Az odavándorlás tényezői közé sorolhatjuk még a családi kötelek szerepét, a település közintézményekkel, üzletekkel való ellátottságát, a település földrajzi helyzetét.

Bükkábrány Község Önkormányzata tőle telhetőleg mindent megtesz, hogy a települést élhetővé, vonzóvá tegye az itt lakók számára. A fejlesztési lehetőségeket folyamatosan keresi. Bükkábrány a kor igényeinek megfelelő bölcsődével, óvodával, iskolával rendelkezik, a környezet folyamatosan épül-szépül, parkok, játszóterek adnak lehetőséget a közösségi élet fejlesztésére.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-6.05
2018	-1.81
2019	-2.41
2020	-10.41
2021	-1.84
2022	-9.71

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A lakosság korösszetétele vizsgálatának meghatározó szegmense az élve születések számának vizsgálata.

Az élve születések és a halálozások számának vizsgálata folyamatosan kedvezőtlen tendenciát mutat.

Bükkábrány környezetére jelentős hatást gyakorol a falu határában működő szénbányászat, ezen túlmenően a bányauzemre épülő munkahelyek, a jó minőségű termőföldek, a szociális és egészségügyi ellátás a civilszervezetek léte mind alapot adhat arra, hogy településünkön mindenkinek esélye legyen a jó minőségű szolgáltatásokra, a megfelelő életkörülményekre. Bükkábrány Község Önkormányzata az alábbi küldetést tekinti sajátjának: A múlt értékeit megőrizni, ezen túlmenően az utókor számára maradandót alkotni. Lényeges feladat a helyi lakosok igényeinek megfelelni, a fejlődést a források kutatásával előmozdítani, azt összhangba hozni a világunkat jellemző változásokkal.

Odafigyelünk az esélyegyenlőségi szempontok érvényesítésére.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

Bükkábrány település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük.

A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 9/2021. (III.24.) Önk. rendelet célja: a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében – az Önkormányzat anyagi teljesítő képességére is figyelemmel - meghatározza a rászorultak részére nyújtható, ill. nyújtható, pénzbeli, vagy természetbeni ellátások formáit, feltételeit, mértékét, valamint igénybevételük rendjét és garanciáit.

E rendelet alkalmazásában nyújtható szociális támogatás:

A rendelet hatálya kiterjed az állandó lakóhellyel bejelentett Bükkábrányi lakosokra és a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló [1993. évi III. törvény \(továbbiakban: Szt.\) 3. §](#)-ában meghatározott személyekre.

szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátás a(z):

- a) lakhatási támogatás
- b) rendkívüli települési támogatás:
  - átmenetileg nehéz anyagi helyzetbe került személy vagy család kiadásainak mérséklésére,
  - eseti gyógyszerkiadás mérséklésére
  - gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel nyújtott pénzbeli támogatásra vagy
  - elhunyt személy eltemettetésének költségeihez való hozzájárulásra.
  - be) születési támogatás

(2) természetben nyújtott szociális ellátás a(z):

- a) köztemetés,
- b) étkeztetés

A családsegítés feladatait az Önkormányzat az Szt. 64. §-ában foglaltak figyelembe vételével a Mezőkövesdi Kistérségi Szolgálat és Gyermejjóléti Központ útján biztosítja.

Az első lakáshoz jutók anyagi támogatásáról szóló 11/2013. (X.22.) rendelet célja: anyagilag támogatja a Bükkábrányban állandó lakóhellyel rendelkező családoknak a községben történő első lakáshoz jutását.

Bükkábrány Község Önkormányzat Képviselő-testülete él a lehetőséggel minden évben megpályázza a szociális tűzifa igényléséről szóló pályázatot.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás-politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011.(XII.13.)Korm.hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t {1603/2014.(XI.4.) korm.hat.}

2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Az Ebktv.-ben foglaltak szerint a Helyi Esélyegyenlőségi Programok intézkedéseinek kapcsolódnia kell az alábbi Európai Unió és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz:

- Új Roma Stratégia (2019-2030): Napjainkban is gazdasági nehézségekkel, előítéletekkel küzdő a többségi társadalomhoz képest leszakadó roma népesség felzárkóztatása érdekében szükséges .
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024): célokat és feladatokat fogalmaz meg annak érdekében, hogy az ifjúság „a demokratikus értékek ismerete és elismerése mellett jogaival tudatosan élő, a felnőtt társadalomba zökkenőmentesen beilleszkedő, s azt innovatív szemlélettel folyamatosan megújító erőforrásként biztosítsa saját maga és a közössége boldogulását.
- Legyen jobb a gyermekeknek Nemzeti Stratégia (2007-2032) célja a gyermekszegénység csökkentése, a gyermekek esélyeinek javítása.
- Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021): a kormány abbéli elkötelezettségét fejezi ki, hogy biztosítsa a nők számára a férfiakkal azonos jogokat a mindennapokban, továbbá, hogy a nők a férfiakkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre.
- Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) az egyik legfontosabb megoldandó kérdésként jeleníti meg az idősek diszkriminációját, esélyegyenlőségének megteremtését.
- Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025): célokat és feladatokat fogalmaz meg a fogyatékossgal élő személyek élethelyzetének javítása és esélyegyenlőségének megteremtése érdekében

A HEP-ek leképezik a felzárkózási stratégia szemléletét, így azok a felzárkózás-politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás-politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció is.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A helyi esélyegyenlőségi program kapcsolódik a helyi településrendezési tervhez a költségvetési koncepcióhoz, valamint a gazdasági programunkhoz. Segíti a helyi szociális ellátást biztosító rendelet megvalósulását. Bükkábrány Község Önkormányzata az esélyegyenlőség végrehajtásához szükséges lépéseket lehetőségekhez mérten megteszi (mint pl: akadálymentesítés), a pályázati lehetőségeket keresi. A megvalósítás fontos eszköze az információ áramlás a lakosság az Önkormányzat és egyéb fórumok között.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Bükkábrány község a Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulás tagja, így a kistérségi fejlesztésben résztvevő település.

Működésének célja és feladata, hogy biztosítsa a társulásban részt vevő települések összehangolt fejlesztését, közös területfejlesztési programok és projektek kialakítását, a fejlesztések megvalósítását szolgáló pénzalap létrehozását, a térség gazdasági fejlődésének előmozdítását, másrészt, hogy a társulás tagjai által a társulásra átruházott, tételesen a következő

1. Közoktatás keretében
  - egyes pedagógiai szakszolgálati feladatok
  - tanügyi igazgatási feladatok
  - pedagógiai szakmai szolgáltatás biztosítása
  - közoktatási információs rendszer működtetése
  - az alapfokú oktató-nevelői szakmai kapacitás, és az oktatási-nevelési létesítmények kapacitás kihasználásának optimalizálása
2. Személyes gondoskodás keretébe tartozó családgondozási és gyermekjóléti szolgálat működtetése
3. Szociális alapszolgáltatás, mely tevékenység keretében működik a családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátás, idősek otthona, idősek gondozóháza, idősek klubja
4. Egészségügyi alapellátás keretében védőnői szolgálat és központi orvosi ügyelet közös szervezése
5. Településüzemeltetés, település-egészségügy keretében állati hulladék gyűjtésének és ártalmatlanításának közös szervezése
6. Területfejlesztéssel kapcsolatos feladatellátás.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatai kimutatása

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint a helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze. Vannak azonban olyan területek, amelyről az információszerzés nehézkes.

A célcsoportok problémáinak mélyebb feltárása szükségessé teszi, hogy sokrétű, differenciált adatok álljanak a rendelkezésünkre.

Tekintettel arra, hogy a problémák mielőbbi megoldást, beavatkozást igényelnek, ebből adódóan szükség van a feltárt adataink mielőbbi pótlására.

Célszerű lenne közös feltáró munkát végezni az önkormányzatnak intézményeivel, az egyházakkal, a civil szervezetekkel és területileg illetékes Munkaügyi Központtal az alábbi adatok előállítására érdekében

- a szűrőprogramokon való megjelenés adatainak feltárása korra és nemre bontva
- a foglalkoztatott, a munkanélküli és az inaktív nők főbb meghatározó adatai (pl: gyermekszám, képzettség, életkor, családi állapot, stb.)
- a településen fogyatékkal élők létszáma, a fogyatékoság formája és mértéke, korra és nemre bontva; képzettségükkel és foglalkoztatottságukkal kapcsolatos adatok

A fenti adatgyűjtések csak önkéntes adatszolgáltatással hajtható végre, az adatvédelmi szabályok maradéktalan betartásával.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A mélyszegénység kutatásnál figyelembe kell venni a fogalom komplexitását: a mélyszegénységben élők definíciója alatt sokszor szinonimaként szerepel a hátrányos helyzet, azon belül a magyarországi cigányság helyzete, annak ellenére, hogy ezeknek a kifejezéseknek jelentése eltér egymástól. A fogalom etnicizálása torzítja a kutatások eredményeit, amellet, hogy hosszú távon erősíti az előítéleteket.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között szocializációs különbségek, iskolai, képzettségbeli deficitekben mutatkoznak meg, és gyakran súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A mélyszegénység hatása a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintettek egészségi állapotában is jelentkezik. A szegénység szempontjából meghatározó társadalmi jellemző a családok gyermekszáma, illetve a valamint a falusi lakókörnyezet Ez az állapot az érintetteket nagyon gyorsan megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztetésüket okozza. A társadalmi leszakadás meghatározó részben tehát a szegénységgel összefüggő körülményekből fakad. A szegregáció mértéke, a társadalmi élet jelentős területeiről való tömeges kizáródás súlyos társadalmi probléma. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A cigányok/romák nagy többsége ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. (Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia –Gyermekszegénység, Romák –(2011-2020).

Településünkön senki sem vallja magát Roma nemzetiségűnek.

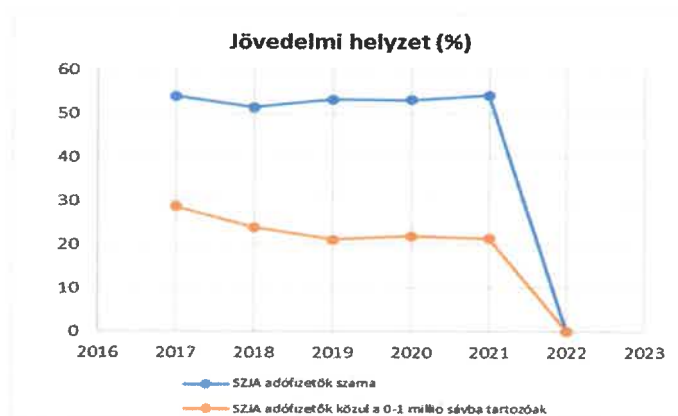
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A mélyszegénység meghatározása a személyek és családok jövedelmi helyzetének elemzésén alapszik. A rendelkezésünkre álló adatok alapján elsősorban a munkanélküliséget, a szociális rászorultságot, a lakhatási viszonyokat és az iskolai végzettségeket vettük figyelembe a helyzetelemzéseknél. A lakosság jövedelmi helyzetéről nincsenek pontos adatok.

Ma hazánkban és jellemzően Bükkábrányban is az alacsony jövedelműek bevételeink számottevő hányada származik a pénzbeli juttatások rendszereiből, a közfoglalkoztatási keretből.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2017	54.02	28.60
2018	51.45	23.76
2019	53.20	21.08
2020	53.11	21.81
2021	54.22	21.31
2022	0.00	0.00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban.

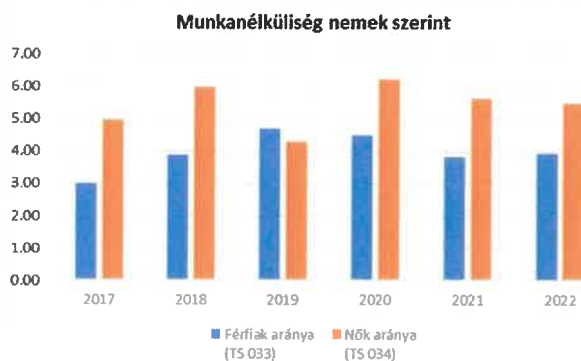
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Hátrányos helyzetű munkavállaló az aki már legalább 6 hónapja nem állt munkaviszonyban, vagy nem szerzett középfokú végzettséget vagy szakképesítést, vagy 50 év felett személy, vagy egy vagy több eltartott egyedül élő felnőtt.

Súlyosan hátrányos munkavállaló, aki legalább 24 hónapja munkanélküli

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	2.99	4.96	3.98%
2018	3.88	5.99	4.94%
2019	4.71	4.31	4.51%
2020	4.51	6.24	5.38%
2021	3.84	5.64	4.74%
2022	3.94	5.50	4.72%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkaerőpiac egyik legfontosabb mutatója a munkanélküliségi ráta. A munkanélküliségi rátát a munkanélküliek számának valamint a gazdaságilag aktívak számának hányadosa adja meg százalékos formában. Mind a regisztrált, mind a Munkaerő-felmérésből származó adatokból számítható munkanélküliségi ráta.

Bükkábrányban a nyilvántartott álláskeresők száma 2017 – 2022. években 4 – 5 % között mozog.

A nyilvántartott női álláskeresők kevéssel, de folyamatosan meghaladják a férfi álláskeresők számát.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen		45	56	50	59	52
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0.00	1.00	2.00	2.00	0.00	5.00
	%	0.00%	1.79%	4.00%	3.39%	0.00%	9.62%
21-25 év (TS 038)	Fő	4.00	6.00	8.00	4.00	5.00	2.00
	%	8.89%	10.71%	16.00%	6.78%	9.62%	3.85%
26-30 év (TS 039)	Fő	6.00	6.00	5.00	6.00	5.00	10.00
	%	13.33%	10.71%	10.00%	10.17%	9.62%	19.23%
31-35 év (TS 040)	Fő	3.00	8.00	7.00	5.00	4.00	3.00
	%	6.67%	14.29%	14.00%	8.47%	7.69%	5.77%
36-40 év (TS 041)	Fő	5.00	6.00	4.00	5.00	7.00	7.00
	%	11.11%	10.71%	8.00%	8.47%	13.46%	13.46%
41-45 év (TS 042)	Fő	12.00	8.00	5.00	6.00	4.00	1.00
	%	26.67%	14.29%	10.00%	10.17%	7.69%	1.92%
46-50 év (TS 043)	Fő	4.00	8.00	4.00	12.00	8.00	4.00
	%	8.89%	14.29%	8.00%	20.34%	15.38%	7.69%
51-55 év (TS 044)	Fő	3.00	2.00	2.00	3.00	3.00	2.00
	%	6.67%	3.57%	4.00%	5.08%	5.77%	3.85%
56-60 év (TS 045)	Fő	3.00	6.00	8.00	9.00	6.00	4.00
	%	6.67%	10.71%	16.00%	15.25%	11.54%	7.69%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	5.00	5.00	5.00	7.00	10.00	14.00
	%	11.11%	8.93%	10.00%	11.86%	19.23%	26.92%

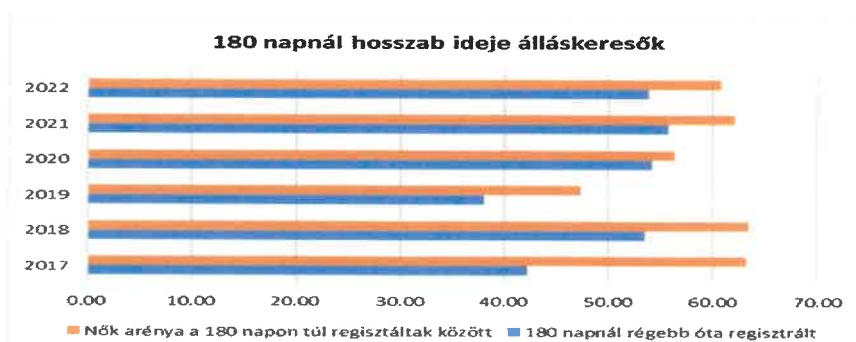
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az álláskeresők számát a korcsoport alapján vizsgálva megállapítható, hogy 2022. évben megnövekedett a 20 éves vagy az alatti, valamint a 26 -30 éves korcsoportban a munkanélküliek száma, ennek az okát feltárni csak önkéntes válaszadással lehet. A 41-45 éves korcsoportban folyamatos csökkenés figyelhető meg 2022-ben mindössze 1 fő van. A 36 -40 ; 51- 55 éves korosztály éves korosztály nem mutat változást Legmagasabb a munkanélküliek aránya a 61 éves és az afeletti korosztályban általánosságban megállapítható, hogy idősebb korban a mobilitási képesség csökkenésével egyenes arányban növekszik a kiszolgáltatottság is, amennyiben helyben nincs lehetőség a foglalkoztatásra, az 59 év feletti korosztály gyakran válik munkanélkülivé. A többi korosztály esetében a munkanélküliek száma fokozatos csökkenést mutat.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	42.22	63.16
2018	53.57	63.33
2019	38.00	47.37
2020	54.24	56.25
2021	55.77	62.07
2022	53.85	60.71

A munkanélkülieken belül a tartós munkanélküliek száma

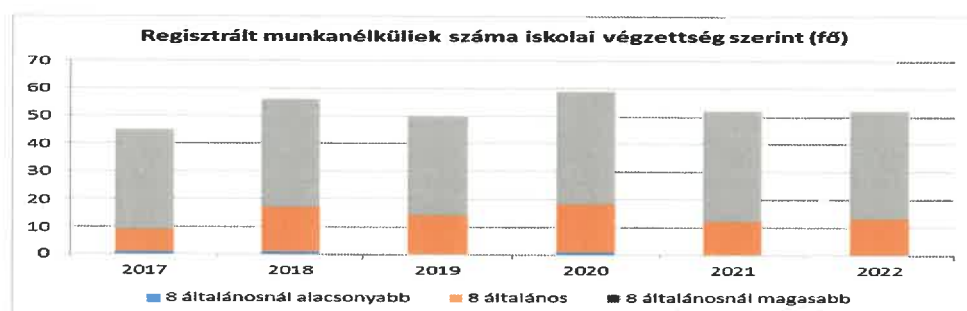
A vizsgált időszakon belül 2017. és 2019. években alacsonyabb a tartós munkanélküliek száma, általánosságban elmondható, hogy egy-egy évben a munkanélküliek 50 %-a tartós munkanélküli. Ha a potenciális munkavállaló tartósan nem képes a munkáltatói elvárásoknak megfelelni, tehát nem talál magának megfelelő állást, akkor szükséges a reintegráció. A legtöbbször elég a munkaerő-piaci kompetenciák fejlesztése, bár ez is komoly kitartást igényel. Sokkal nehezebb feladat, ha az egyén már passzív munkanélküli, azaz már beletörődött helyzetébe a „csak valahogy éljük túl „ állapotában van. Ezen helyzetből való kivezetés már nemcsak munkaerő piaci probléma. Mentális, szociális deficitüket gyakran terheli egészségügyi probléma, szenvedély- és pánikbetegség.

További nehézséget jelenthet számukra a munkahely szerzés után a munkahely megtartása, amely olyan készségeket igényel, amelyek legtöbbször hiányoznak, vagy gyengék (pl: alkalmazkodóképesség, önmenedzselés, feszültségtűrés, stb.)

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	45	1	2.22%	8	17.78%	36	80.00%
2018	56	1	1.79%	16	28.57%	39	69.64%
2019	50	0	0.00%	14	28.00%	36	72.00%
2020	59	1	1.69%	17	28.81%	41	69.49%
2021	52	0	0.00%	12	23.08%	40	76.92%
2022	52	0	0.00%	13	25.00%	39	75.00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

2021 – 2022. években már nincs olyan regisztrált munkanélküli aki iskolai végzettséggel nem rendelkezik, az általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma csökkenő tendenciát mutat. Arról nincs pontos adatunk, hogy az iskolai végzettséggel nem rendelkezők, a csak általános

iskolát végző regisztrált munkanélküliek melyik korcsoporthoz tartoznak, de a beszélgetések kapcsán valószínűsíthető, hogy a jelentős részük a 61 éves vagy az afeletti korcsoporthoz tartoznak

c/ közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerő-piacra történő átlépés lehetőségei:

A közfoglalkoztatás a munkaviszony speciális formája, támogatott „tranzifoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen integrálódjon az elsődleges munkaerő-piacra. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése tartósan eredménytelen.

Az egységes közfoglalkoztatás rendszerének jogi alapját a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi törvény teremtette meg, ez a törvény a közfoglalkoztatás rendszerének legfőbb szabályozója.

Elmondható, hogy a közfoglalkoztatás jó lehetőséget jelent számos hátrányos helyzetű ember, így több esélyegyenlőségi csoport számára is az átmeneti munkavállalási nehézségek kezelésére, sőt segíthet is az elsődleges munkaerő-piacra történő be- és visszailleszkedést, azonban megemlítendő, hogy számos hátrányos helyzetű ember számára hosszú időszakon keresztül a közfoglalkoztatás az egyetlen megoldás.

A közfoglalkoztatás szervezését Bükkábrány Község Önkormányzata látja el a településen. A közfoglalkoztatottakat a területileg illetékes Munkaügyi Központtal kötött hatósági szerződéssel foglalkoztatjuk. A munkaerő igények közvetítésében, az arra alkalmas személyek megkeresésében a Munkaügyi Központ segítséget nyújt az Önkormányzatnak. További Önkormányzati feladat, hogy a jövőben is találjon lehetőséget ezen emberek továbbfoglalkoztatására, amennyiben a munkaerő-piacon nem tudnak elhelyezkedni.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	32	30
2018	28	19
2019	28	14
2020	47	15
2021	21	16
2022	17	14

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatottak száma a bázis évhez viszonyítva 2019 évtől a felére csökkent. 2022. évben a 60 éves korosztályig vizsgálva, figyelembevéve, hogy tartós munkanélküliek aránya 50 % , 37% részt vett a közfoglalkoztatásban.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

A helyi vállalkozási közeg, illetve Mezőkövesd, Mislóc és Eger közelsége, könnyű megközelíthetősége által megfelelően biztosítja a foglalkoztatáshoz való hozzáférés lehetőségét.

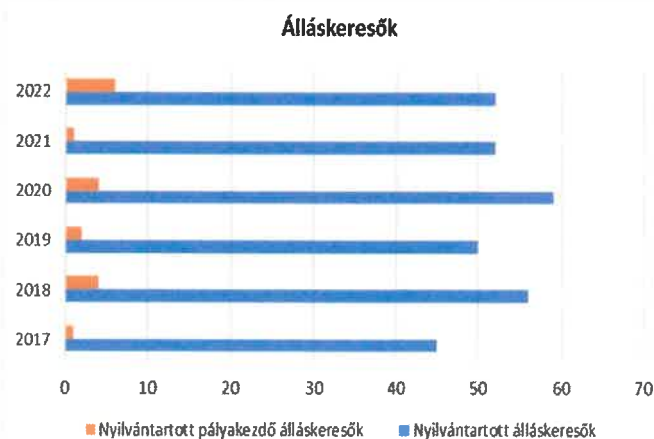
A BAZ Megyei Kormányhivatal Mezőkövesdi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltségére az álláskeresők, a nem nyilvántartott álláskeresők és a szolgáltatást kérők is rendszeresen járhatnak elhelyezkedési információk megszerzése, a közvetítés és az esetleges támogatásba kerülés céljából. Az álláskeresők ehhez még a jogszabályban meghatározott formában útiköltség hozzájárulást is kaphatnak.

A foglalkoztatás esélyeihez való hozzáférést segíti a folyamatos tanácsadás és információs szolgáltatás (az ügyintézők igyekeznek az álláskeresőknek megfelelő állást felajánlani.)

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	45	1
2018	56	4
2019	50	2
2020	59	4
2021	52	1
2022	52	6

Forrás: TeIR, Munkaügyi Hivatal

Bükkábrányban nincs a fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő program. A munkaügyi központ szervez és indít ehhez kapcsolódó támogatott képzéseket, ezzel is segítve a fiatalok munkaerő-piacon való elhelyezkedését.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Községünkben az Önkormányzaton kívül nincs más munkaerő-piaci integrációt segítő szervezet, felnőttképzés a vizsgált években nem volt Bükkábrányban. Helyi foglalkoztatási programok pedig a közfoglalkoztatás keretében működnek.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A 2022-es népszámlálás alkalmával nem vallotta magát senki romának Bükkábrányban.

Közfoglalkoztatásban azok vehetnek részt, akik foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek, illetve azok, akik a BAZ Megyei Kormányhivatal Mezőkövesdi Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltségénél regisztrált munkanélküliként szerepelnek.

A mélyszegénységben élőkéről nincs pontos adata az Önkormányzatnak, hiszen a mélyszegénységet, mint jelenséget számos tényező befolyásolja.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Foglalkoztatás – politikai szempontból hátrányos helyzetű az, akinek munkaerő piaci esélyei az átlagosnál alacsonyabbak.

Kialakulásának okai:

hátrányos megkülönböztetés
negatív diszkrimináció
fogyatékoság
alacsony iskolai végzettség
gyakorlat hiánya
földrajzilag hátrányos helyzetű lakóhely
a személy ideiglenesen távol kerül a munka világától

Ezek a kritériumok sokszor halmozottan jelennek meg.

Következmények:

esélyegyenlőtlenség, önértékelési zavarok, tanulási nehézség, szocializáltság hiánya, kudarcok, társadalmi szegregáció, tartós alulképzettség, munkavállalási nehézség, szegénység

Az önkormányzathoz hátrányos megkülönböztetésről nem érkezett jelzés.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az alábbiakban röviden ismertetésre kerül a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások típusai a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben foglaltak alapján.

- Álláskeresési járadék (Ft. 25.§) illeti meg azt, aki

a) álláskereső,

b) az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap – a 27. § (1) bekezdésében meghatározott – jogosultsági idővel rendelkezik,

d) munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

Az álláskeresési járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap.

• Nyugdíj előtti álláskeresési segély (Flt.30.§) ellátásban az a személy részesül, aki álláskereső munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

a kérelem benyújtásának időpontjában

- az álláskeresőre irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és
- az álláskereső a megelőző három éven belül összesen legalább 45 napon át álláskeresési járadékban részesült, és
- kérelem benyújtásának időpontjában álláskeresési járadékra ismételten nem szerzett jogosultságot, és
- az álláskeresési járadék folyósítási időtartamát kimerítette, vagy
- folyósítási időtartam kimerítését megelőzően az álláskeresési járadék folyósítását az állami foglalkoztatási szerv – keresőtevékenység miatt – megszüntette.
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és
- korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban és átmeneti bányászjáradékban nem részesül.

Az álláskereső részére járó álláskeresési járadék, álláskeresési segély megállapításával, valamint a munkahelykereséssel kapcsolatos (ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez történő oda- és visszautazást, valamint az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett foglalkozás-egészségügyi szakvélemény beszerzéséhez szükséges utazást is), a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült indokolt helyközi utazási költséget meg kell téríteni. Jogszabály az álláskereső részére az e §-ban felsorolt okokból felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

• Költségtérítés (Flt.32-33.§)

A közfoglalkoztatott részére meg kell téríteni a tömegközlekedési eszköz igénybevételével felmerült, azon indokolt helyközi utazási költséget, amely az állami foglalkoztatási szerv által kezdeményezett utazással összefüggésben – ideértve a lakóhelyétől az állami foglalkoztatási szervhez, valamint a foglalkoztatóhoz történő oda- és visszautazást – merül fel. Jogszabály az e §-ban felsorolt okokból felmerült, indokolt helyi utazási költségek megtérítéséről is rendelkezhet.

• Időskorúak járadéka (Szt.32/B)

az időskorúak járadéka a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. A járási hivatal időskorúak járadékában részesíti azt

- a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 85%-át,
- az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 100%-át,
- az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 135%-át.

- Aktív korúak ellátása (Szt.33.§)

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A járási hivatal aktív korúak ellátására való jogosultságot állapít meg annak az aktív korú személynek,

- aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, aki legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg az 50%-os mértéket, vagy
- aki vakok személyi járadékában részesül, vagy
- aki fogyatékosági támogatásban részesül [az a)-c) pont szerinti személy a továbbiakban együtt: egészségkárosodott személy], vagy
- akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, nyugdíj előtti álláskeresési segély, álláskeresési segély, vállalkozói járadék (a továbbiakban együtt: álláskeresési ellátás) folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresési ellátás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az Ft. alapján álláskeresési ellátásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében a gyermekek otthongondozási díja, az ápolási díj, a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka, az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a Tny. 52. §-ának (3) bekezdése szerinti okból szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel vagy a rehabilitációs hatósággal legalább három hónapig együttműködött,
- feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet nem folytat.

Aktív korúak ellátásának két típusa van:

- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás

- Gyermekek otthongondozási díja (Szt.38. §.)

Gyermekek otthongondozási díjára jogosult az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő (ezen alcím vonatkozásában a továbbiakban együtt: szülő), aki

- a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vér szerinti vagy örökbe fogadott gyermekéről (ezen alcím vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadott gyermek a továbbiakban együtt: gyermek), vagy
  - a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik
- Ápolási díj (Szt.40.§)
Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását, gondozását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.
  - Tartós ápolást végzők időskori támogatása (Szt.44/A.)§.
Tartós ápolást végzők időskori támogatására jogosult az a szülő, akinek az öregségi nyugdíjra való jogosultságát megállapították, ha azon napot megelőzően, amelytől kezdődően az öregségi nyugdíját megállapítják – ide nem értve az öregségi nyugdíj folyósítás nélküli megállapítását –, összeszámítva legalább 20 éven át saját háztartásában súlyosan fogyatékos, illetve tartósan beteg gyermekét ápolta, gondozta, és ezalatt legfeljebb napi 4 órában végzett otthonán kívül keresőtevékenységet, vagy a keresőtevékenységet az otthonában végezte.

- Köztemetés (Szt.48.§.)

A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete – a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül – gondoskodik az elhunyt személy közkölségen történő eltemettetéséről, ha

- a) nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy
- b) az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

közgyógyellátás

- Közgyógyellátás (Szt. 49. §.)

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.

50. §* (1) Alanyi jogcímen jogosult közgyógyellátásra*

- az átmeneti gondozásban részesülő, és a nevelésbe vett kiskorú;
- az aktív korúak ellátására jogosult egészségkárosodott személy;

pénzellátásban részesülő hadigondozott és a nemzeti gondozott;

- a rokkantsági járadékos;
- az, aki
  - rokkantsági ellátásban részesül és az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján nem haladja meg a 30%-os mértéket,
  - az Mmtv. 30. § (4) bekezdés *b)* pont *ba)* alpontjának vagy 32. § (1) bekezdés *a)* pontjának alkalmazásával rokkantsági ellátásban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult,
  - Mmtv. 31. §-ának alkalmazásával öregségi nyugdíjban részesül és 2011. december 31-én I. vagy II. csoportú rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra volt jogosult, vagy
  - öregségi nyugdíjban részesül, és a nyugdíjra való jogosultságának megállapítását megelőző napon a *ga)* vagy *gb)* alpont hatálya alá tartozott;

- az, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

Normatív jogcímen jogosult közgyógyellátásra

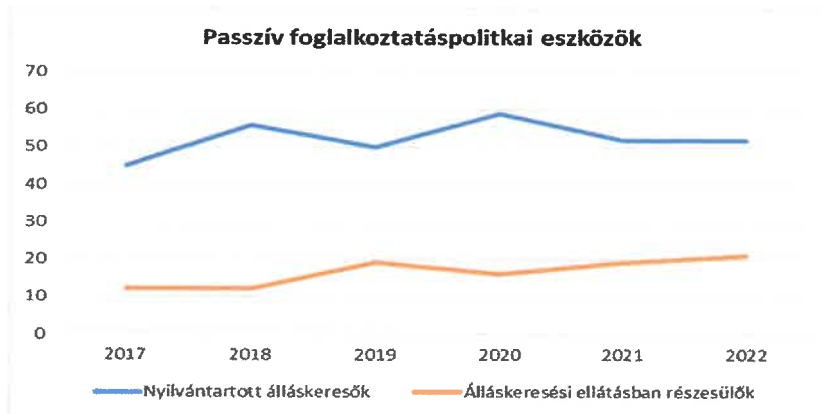
az a személy, akinek esetében a havi rendszeres gyógyító ellátásnak az 50/A. § (4) bekezdése szerint elismert térítési díja (a továbbiakban: rendszeres gyógyító ellátás költsége) a szociális vetítési alap összegének 10%-át meghaladja, feltéve, hogy a családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el a szociális vetítési alap összegének 105%-át, egyedül élő esetén a 155%-át. A rendszeres gyógyító ellátás költségének számításánál az Eb. 23. § b), d) és e) pontja alapján fizetendő térítési díjat nem kell figyelembe venni.

- **Egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság (Szt.54.§.)**
- A járási hivatal az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,*
  - akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem a szociális vetítési alap összegének 120%-át,
  - aki egyedül élő és jövedelme a szociális vetítési alap összegének 150%-át nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.*

A helyi szintű szabályozás folyamata a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben (Szt) foglaltaknak megfelelően ment végbe településünkön, a Bükkábrány Község Önkormányzat Képviselő-testületének szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 9/2021.(III.24.) önkormányzati rendelete alapján.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	45	3.93%	12	26.67%
2018	56	4.87%	12	21.43%
2019	50	4.46%	19	38.00%
2020	59	5.41%	16	27.12%
2021	52	4.70%	19	36.54%
2022	52	5.04%	21	40.38%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti adatokból látható, hogy 2017. évtől megemelkedett a nyilvántartott álláskeresők száma, illetve aránya az aktív korú (15-64 év közötti) népesség körében, az álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma és a nyilvántartottak %-ában szintén emelkedett.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	6	13.33%	7	15.29%	18	40.00%
2018	16	28.57%	17	29.61%	28	50.00%
2019	10	20.00%	13	26.16%	29	58.00%
2020	13	22.03%	13	22.05%	29	49.15%
2021	13	25.00%	14	27.58%	32	61.54%
2022	5	9.62%	11	20.21%	26	50.00%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

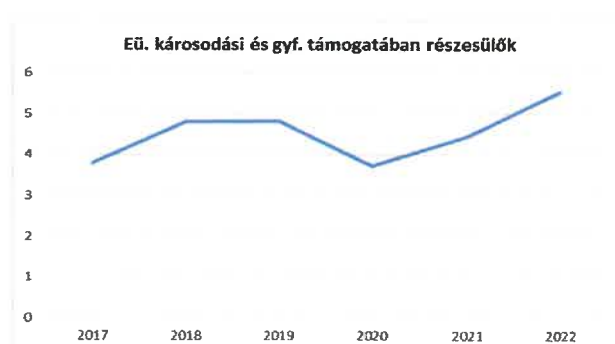
A fenti adatokból látszik, hogy a szociális támogatásban részesülő álláskeresők aránya változó tendenciát mutat, 2022. évben a korábbi évekhez képest jelentősen csökkent.

A foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülők számáról, arányáról nem lehet egyértelmű következtetést levonni, változó tendenciát mutat.

Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma, aránya szintén változó tendenciát mutat.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	4
2018	5
2019	5
2020	4
2021	4
2022	6

Forrás: TeIR, KSH

A fenti táblázat mutatja az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők száma 2022. évben megemelkedett.

Összességében elmondható, hogy számos pénzbeli és természetbeni ellátás áll rendelkezésre azok számára, akik átmeneti, vagy tartós jelleggel kiszorultak a munkaerőpiacról. Ezen ellátások nagyrészt lefedik azon élethelyzeteket, amelyeken a munkavállalás nehézséget okozhat, illetve amelyekben rövidebb-hosszabb ideig anyagi problémák állhatnak fenn az egyén vagy a család életében.

Az önkormányzat felelőssége abban áll, hogy a meglévő ellátásokhoz való hozzáférést elősegítse minden jogosult számára függetlenül az ellátás típusától, vagy a folyósító szervtől, ennek érdekében az érintettek megfelelő tájékoztatása, a településen belüli információáramlás és az egyes intézmények közti szoros együttműködés elengedhetetlen.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 26. §-a az alábbiak szerint szabályozza:

Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti különösen a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes személyeket

a) közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetéssel sújtani a lakhatást segítő állami vagy önkormányzati támogatások, kedvezmények vagy kamattámogatás nyújtásával kapcsolatosan,

b) hátrányos helyzetbe hozni az állami vagy önkormányzati tulajdonú lakások és építési telkek értékesítése vagy bérbeadása feltételeinek meghatározása során.

(2) A használatbavételi és egyéb építési hatósági engedély kiadásának megtagadása, illetve feltételhez kötése sem közvetlenül, sem közvetve nem alapulhat a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokon.

(3) A lakáshoz jutási feltételek meghatározása nem irányulhat arra, hogy a 8. §-ban meghatározott tulajdonságok szerint egyes csoportok valamely településen, illetve településrészen mesterségesen, nem a csoport önkéntes elhatározása alapján elkülönüljenek.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	692	0	0,00	29,77	0,00	98,12
2018	694	2	2,88	29,68	0,00	97,98
2019	694	0	0,00	29,68	0,00	96,69
2020	696	2	2,87	29,60	0,00	96,55
2021	696	0	0,00	29,60	0,00	96,12
2022	698	2	2,91	23,40	0,00	98,02

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A lakásállomány bázis évhez viszonyítva 6 új építésű lakással bővült.

3.4.2. számú táblázat - Bérlet és szociális lakás állomány							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlet állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2017	692	n.a.	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	694	n.a.	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	694	n.a.	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	696	n.a.	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	696	n.a.	2	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	688	n.a.	3	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlet-állomány

A táblázatban feltüntetett bérlet állomány az önkormányzat tulajdonában van. Az önkormányzat lehetőségéhez képest – mivel igény mutatkozik rá - bővíteni kívánja a bérlet állományt.

b) szociális lakhatás

A vizsgált időszakban nem merült fel igény szociális lakásra.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt nem lakás célú ingatlan Bükkábrányban nincs.

d) lakhatást segítő támogatások

Bükkábrány Község Önkormányzat Képviselő Testületének a szociális igazgatásról és ellátásokról szóló 9/2021.(III.24.) önkormányzati rendelet értelmében: lakhatási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott ház fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A támogatás nyújtható a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, szemétszállítási díj kiadásainak viseléséhez.

Lakhatási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában:

- a) az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250%-át, egyedül álló esetén 300%-át, és
- b) háztartás tagjai egyikének sincs vagyona,
a kérelmező személy támogatásra válik jogosulttá - az egyéb feltételek fennállása esetén - amennyiben a lakókörnyezete rendben tartott

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	n.a.	117
2018	n.a.	367
2019	n.a.	284
2020	n.a.	301
2021	n.a.	329
2022	n.a.	291

Forrás: TeIR, KSH Tstar

e) eladósodottság

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj tartozások, a lakáshitel tartozások és a hátralékok felhalmozódása. A szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése.

A lakosságot érintő eladósodottságra vonatkozó adat nem áll rendelkezésünkre.

f) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Nem lakóövezetben lakás nincs.

A településen található minden lakásban megoldott a villamos energia, az ivóvízellátás a lakások kb. 70 %-a bekapcsolódott a gázfűtés rendszerébe. A rendszeres hulladékgyűjtés megoldott.

2023. évben befejeződik a szennyvízhálózat kiépítése. Lehetőség van a kábel TV, illetve egyéb szolgáltatókhoz való csatlakozásra és az internet és telefon esetében szintén lehet választani a szolgáltatók közül.

A közösségi közlekedés VOLÁN járatokkal biztosított Miskolc, és Mezőkövesd irányába, a járatok száma indulási ideje a lakossági igényekhez mérten került kialakításra.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

Bükkábrányban telepek, szegregátumok nem alakultak ki.

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Településünkön ez a kérdés nem releváns.

- b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya, stb.)

Településünkön ez a kérdés nem releváns.

- c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

Településünkön ez a kérdés nem releváns.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény alapelve:

Az egészségügyi szolgáltatások és intézkedések során biztosítani kell a betegek jogainak védelmét. A beteg személyes szabadsága és önrendelkezési joga kizárólag az egészségi állapota által indokolt, e törvényben meghatározott esetekben és módon korlátozható.

Az egészségügyi szolgáltatások igénybevétele során érvényesülnie kell az esélyegyenlőségnek.

Az egészségi állapot javításának elsődleges eszköze az egészség fejlesztése, védelme és a betegségek megelőzése.

Az egészségügyi szolgáltatások alapvető szakmai feltételrendszere tulajdon- és működtetési formától független, kizárólag a szolgáltatás szakmai tartalmán alapul.

Az egészségügyi intézményrendszer szakmai ellátási szintekre tagolt felépítése és működése emberközpontú, az eltérő jellegű és súlyosságú megbetegedésben szenvedők egészségi állapota által meghatározott szükségletekhez igazodik, valamint tudományos tényekre alapozott és költséghatékony eljárásokon alapul

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 5. §-a értelmében

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a) a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
  - b) a fogorvosi alapellátásról,
  - c) az alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,
  - d) -
  - e) az iskola-egészségügyi ellátásról
2015. évi CXXIII. törvény 6/B § (1). értelmében az állam az egészségügyi alapellátás körében -a települési önkormányzattal együttműködésben – gondoskodik a védőnői ellátásról.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény értelmében

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében

- gondoskodik a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról, ennek körében a közterületek tisztán tartásáról, a közterületről összegyűjtött települési hulladék kezeléséről,
- biztosítja a 73. § (1) bekezdése szerinti külön jogszabályban meghatározott rovarok és rágcsálók irtását,

- folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,

A szociális törvény 56. § - kimondja, hogy a szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.

A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

57. § - a értelmében Szociális alapszolgáltatások

- a falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás,
- az étkeztetés,
- a házi segítségnyújtás,
- a családsegítés,
- a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- a közösségi ellátások,
- a támogató szolgáltatás,
- az utcai szociális munka,
- a nappali ellátás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátást

- az ápolást, gondozást nyújtó intézmény,
- a rehabilitációs intézmény,
- a lakóotthon
- az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény
- a támogatott lakhatás,
- az egyéb speciális szociális intézmény

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	1	0	0	1	54	11.87
2018	1	0	0	1	85	9.56
2019	1	0	0	1	93	4.25
2020	1	0	0	1	84	4.67
2021	1	0	0	1	69	5.00
2022	1	0	0	1	95	4.96

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az egészségügyi alapellátás községünkben biztosított, a szakorvosi ellátás a 15 km-re lévő Mezőkövesden, vagy a 30 km-re levő Miskolcon vehető igénybe.

Házi gyermekorvos rendszeres időközönként Mezőkövesdről kijár a védőnői rendelőbe, megvizsgálja - figyelemmel kíséri kisgyerekek egészségi állapotát

Az ügyeleti ellátás Mezőkövesden található. Bükkábrányban 1 mentőautóval működő állomás került kialakításra. Fogorvosi ellátás az 5 km-re levő Mezőnyáradon vehető igénybe. Az

önkormányzat keresi a lehetőségét saját fogorvosi rendelő kialakításának. Bükkábrányban egy gyógyszertár működik.

Bükkábrányban 2022-ben 55 fő rendelkezett közgyógyellátási igazolvánnyal a fenti táblázat azt mutatja, hogy a vizsgált időszakban változó a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma. Az ápolási díjban részesülők száma lényegesen csökkent.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A szűrő programok jelentősége egyrésztől abban áll, hogy időben felismerhetők, így megakadályozhatók a komolyabb szövődmények, pl. a magas vérnyomás, cukorbetegség. Másrésztől azok az emberek is időben orvos kerüljenek, akik nem járnak rendszeres ellenőrzésre, az egészségnap keretében szinte helyükbe hozzuk a szakorvosi vizsgálat lehetőségét. Bükkábrányban a korábbi években nőgyógyászati szűrésre, hasi ultrahang vizsgálatra és vérvételre volt lehetőség. A következő években ki kívánjuk a lehetőségeket szélesíteni.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A gyermek testi-lelki-szellemi fejlődésében jelentkező problémák feltárása, megoldása a szükséges fejlesztő és rehabilitációs folyamatok megvalósítása több szakágazat együttes tevékenységével realizálódik, az egészségügyi-, oktatási- és szociális intézményrendszer szereplői közötti kapcsolat-háló kiterjedtsége, a kapcsolati intenzitása minősége függvényében. A helyben nem megoldható rehabilitációra, szakrendelések igénybevételére a 30 km-re fekvő Miskolc ad lehetőséget.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A közétkeztetés biztosítása keretében az étrend-tervezésre a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló 37/2014. (IV.30.) EMMI rendeletben meghatározott szabályok az irányadók.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Az oktatási intézmények, valamint a település vezetősége nyitott a különböző sport tevékenységekre, támogatja az erre irányuló igényeket. A lakosság csoportjainak igényéhez helyet biztosít az önkormányzat a sport lehetőségekre. Községünkben megtalálható a jóga, zumba, gyógytorna, foci.

Az óvodában iskolában modern tornaterem áll a gyerekek és pedagógusok rendelkezésére. A szabadban sportolni vágyóknak mind az iskola udvarán, mind a sportpályán lehetőség van a mozgásra. A fiúk örömeire átadásra került a BMX pálya.

Az önkormányzat különösen fontosnak tartja a helyi sportegyesületek és civil szerveződések támogatását, e célból minden évben forrást különít el költségvetésében.

A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási stratégia 2030. kifejteti a sport játékon keresztül egészségre, mentális egészségre ható tulajdonságát, népszerűsítésének fontosságát.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Bükkábrányban

- az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorult személyeknek a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk (betöltött 65. életév), fogyatékoságuk pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, egészségi állapotuk miatt, vagy hajléktalanságuk okán. Az intézmény külön eljárás nélkül, haladéktalanul köteles étkezést biztosítani annak a rászorulóknak, akinek életét, testi épségét, vagy egészségi állapotát az elmaradása veszélyezteti.

Bükkábrányban az önkormányzat fenntartása alatt működő Bükkábrányi Napsugár Óvoda Bölcsőde és Konyha biztosítja a szociális étkeztetést, az arra rászoruló időseknek, amely megfelel az idősebb korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak is. A szolgáltatók minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos. Jelenleg 37 fő étkeztetését biztosítják. Az étel kiszállítása az önkormányzat saját tulajdonában lévő ételszállításra is alkalmas gépkocsival történik.

- Házi segítségnyújtás

olyan szolgáltatás, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását – szükségleteinek megfelelően – lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. Hozzájárul ahhoz, hogy az ellátást igénybe vevő fizikai, mentális, szociális szükséglete saját környezetében, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével biztosított legyen.

a házi segítségnyújtás, szociális segítség keretében végzett feladatok:

- a lakókörnyezet higiéniai megtartásában való közreműködés
- háztartási tevékenységben való közreműködés pl. bevásárlás, gyógyszer kiváltás.
- segítségnyújtás veszélyhelyzet kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítése
- Család és gyermekjóléti szolgáltatás
A családsegítés keretében biztosítani kell:
  - a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást
  - az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
  - a szociális segítőunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
  - a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést
  - szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtása
- Gyermekjóléti szolgáltatás
  - az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.
  - az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, annak leküzdéséhez
  - a gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő

nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

g) drogprevenációs szolgáltatások:

Drogprevenációs tevékenységet elsősorban a Bükkábrányi Rendőrőrs lát el településünkön.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A fenti szolgáltatások nyújtása során felmerült hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, az Önkormányzat és az általa fenntartott intézmények ellen ilyen ügyben eljárás nem indult.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Az Ebktv. 11. § (1) bekezdése előnyben részesítés címszó alatt megfogalmazza, hogy Nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését az a rendelkezés, amely egy kifejezetten megjelölt társadalmi csoport tárgyilagos értékelésen alapuló esélyegyenlőtlenségének felszámolására irányul, ha az

a) törvényen vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeleten, illetve kollektív szerződésen alapul, és határozott időre vagy határozott feltétel bekövetkeztéig szól, vagy

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott rendelkezés nem sérthet alapvető jogot, nem biztosíthat feltétlen előnyt, és nem zárhatja ki az egyéni szempontok mérlegelését.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.

Forrás: Önkormányzati adat

Bükkábrányban 2023. októberében 73 adagot osztottak ki.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

„Valljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság.

Valljuk, hogy az egyéni szabadság csak másokkal együttműködve bontakozhat ki.

Valljuk, hogy együttélésünk legfontosabb keretei a család és a nemzet, összetartozásunk alapvető értékei a hűség, a hit és a szeretet. Valljuk, hogy a közösség erejének és minden ember becsületének alapja a munka, az emberi szellem teljesítménye.”

Magyarország Alaptörvényéből idézve ennek szellemében a falu vezetése mindent elkövet, hogy „Bükkábrányban jó legyen élni.”

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
2	van	515	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

a) közösségi élet szinterei, fórumai

A közösségi élet szinterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, az oktatási, szociális intézmények, az újonnan kialakított parkok, játszóterek, az egyház közössége (templomok), a civilszervezetek, a sportegyesület, az azonos érdekre, érdeklődésre létrejött szerveződések és folytathatnánk a sort.

Bükkábrányban a civil szervezetek aktívan részt vállalnak a közösségi élet szervezésében.

Az Önkormányzat szervezésében májusban a falu nap, a falu mikulás, falu karácsony megrendezésre kerül, illetve egyéb nem állandó (pl. szeptemberben a Máté napi rendezvény) az önkormányzat által szervezett program is bővíti a közösségi élet színterét.

A helyi közéleti szerep növekedésének ösztönzésére a helyi média szolgál, illetve a két havonta megjelenő Ábrányi Krónika újság, melyet ingyen biztosítunk a lakosság számára.

Jánosházi Sándor Szabadidő központban kapott helyett a megújult könyvtár, színház terem, torna terem, mely jelentős közösségi színtér Bükkábrányban.

Az Önkormányzat kutatja a lehetőséget a közösségi színterek bővítésére, mind helyszínek, mind programok tekintetében.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Általánosságban elmondható, hogy az emberek társadalmi együttélése azért lehetséges, mert nagy többségük alkalmazkodik az adott társadalomban befogadott normákhoz, viselkedési

szabályokhoz. Sokféle normarendszer él egymás mellett a társadalomban. Vannak jogi normák, amelyeknek megtartásáról az állam végső esetben kényszerrel gondoskodik, illetve amelyeknek megszegését kényszereszközökkel torolja meg. Vannak erkölcsi, vallási szabályok, higiénias normák, stb., amelyeknek megszegését a társadalom tagjai többé-kevésbé egyöntetű és erős rosszállással, megvetéssel büntetik. Vannak szokások, illemszabályok, divatszabályok, amelyeknek büntetése a társadalom többi tagjai részéről megnyilvánuló erősebb enyhébb helytelenítés. A devianciához – az adott társadalomban elfogadott normáktól eltérő viselkedésekhez – pl. bűnözés, alkoholizáló, kábítószer fogyasztó, lelki beteg, stb. polgártársainkhoz – történő viszonyulás komoly erőpróba a szűkebb és tágabb közösségek együttélésében.

Bükkábrány közbiztonsága kimondottan jónak mondható. A közbiztonságban nagy szerepe van a helyben működő rendőrségnek, valamint meg kell említeni a Bükkábrányi Polgárőr Egyesületet.

Etnikai konfliktusok nem kerültek felszínre, ilyen jellegű információnk nincs.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A helyben működő civil szervezetek közreműködnek az önkéntes munka megszervezésében, részt vesznek önkéntes munkában, főleg a rendezvények szervezésében, lebonyolításában.

Bükkábrányban két nagy történelmi egyház a katolikus és a református egyház működik, annak aktív tagjai példát mutatnak az önkéntes munkában, rendben tartják a templomot, annak környezetét.

Az általános iskolás gyerekek szülei sokat áldoznak szabadidejükből, hogy az iskolai rendezvények színvonalát növeljék.

Polgárőr egyesület tagjai munkájukat önkéntes alapon végzik.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Bükkábrányban nem alakult roma nemzetiségi önkormányzat, senki sem vallja magát roma nemzetiségűnek.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
55. év feletti veszélyeztetett korban lévő munkanélküliek elhelyezkedési nehézsége	Idősebb korosztály problémáira specializált munkaerő-piaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételek ösztönzése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

A gyermekek helyzetét, jogait illetően számos nemzetközi egyezmény tartalmaz lényeges megállapításokat, amelyek iránymutatásként szolgálnak a hazai jogalkotás számára. Ezek közül talán a legfontosabb az 1989-ben született, a Gyermek jogairól szóló New York-i Egyezmény, amelyet Magyarország 1990-ben írt alá, majd az 1991. évi LXIV. törvénnyel hirdetett ki. Ennek részes tagállamai, felismerve a gyermekek speciális helyzetét és szükségleteit, számos gyermekjogi kérdésben megállapodást kötnek. Az Egyezmény kimondja például, hogy részes tagállamai tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai vagy más véleménye, é nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképtelensége, születési vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül.

A hazai jogszabályok az Egyezménnyel összhangban készültek. Legmagasabb szinten az Alaptörvény fekteti le, hogy Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket (Alaptörvény, XV. cikk (5) bekezdés), illetve hogy minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz (Alaptörvény, XVI. cikk (1) bekezdés). Törvényi szinten a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény is biztosít külön jogokat a kiskorúak számára.

A fiatalokra, mint a változás hordozóira, a jövő valódi erőforrásaira tekinthetünk. Az ifjúság rendkívül heterogén, erősen polarizált. Az életminőséget a kor, az élethelyzet, a tanulás, a munkaerő-piaci részvétel, a családi háttér befolyásolják.

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	769	854	1623	47.38%	52.62%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			43	2.65%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	102	122	224	6.28%	7.52%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	21	25	46	1.29%	1.54%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat a kiskorúak számát és arányát mutatja meg az állandó népességben nemek és korcsoportok szerint. A 0-2 év közötti gyermekek mindössze 2,65 %-át teszik ki az állandó népességnek, a 0-14 év közötti 13,8 %-át, a 15-17 éves népesség aránya pedig 2,83 % az állandó népességben belül. A nemek szerint a 17 év alatti népességben a nők kicsivel nagyobb arányban jelennek meg.

Esélyegyenlőségi szempontból a gyermekek demográfiai adatai alapján messzemenő következtetéseket nem tudunk levonni, ugyanakkor, ha a korosztály további gyarapodását szeretnénk szorgalmazni, akkor a kisgyermekes családokat célzó szolgáltatások szervezésére, a családalapítás támogatásának kérdésére érdemes figyelmet fordítani.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A veszélyeztettség fogalmát a Gyermekvédelmi törvény 5.§ n) pontja tisztázza. E szerint a veszélyeztettség olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztettséget az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 15. § (4) bekezdés b) pont és 68. § (1) bekezdés)

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

- a nevelésbe vett gyermek,

- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

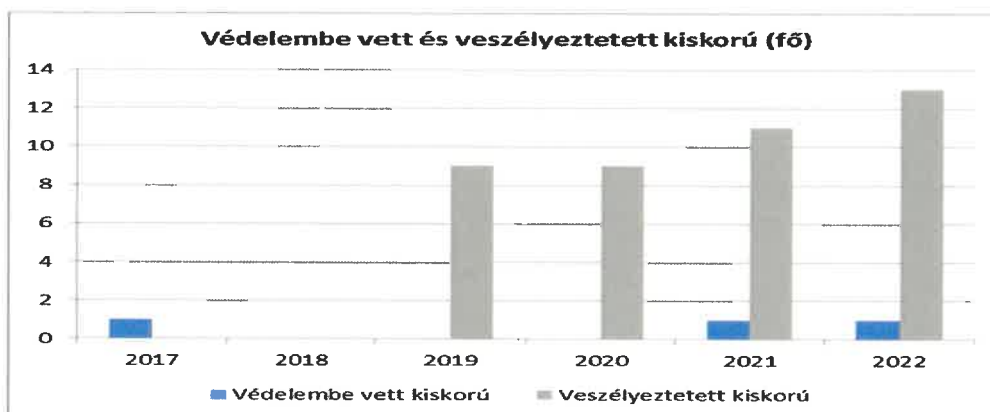
A gyermekek védelme olyan tevékenység, mely a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére, illetve megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányul.

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. (Gyvt. 14. § (1) (2) (3) bekezdés) A gyermekvédelmi törvény kimondja, hogy a gyermekek védelme során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. (Gyvt. 3.§ (2) bekezdés)

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	1	0
2018	0	0
2019	0	9
2020	0	9
2021	1	11
2022	1	13

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat alapján Bükkábrányban a védelembe vett kiskorú gyermekek száma elenyésző, a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma növekvő tendenciát mutat.

A veszélyeztettség sok esetben a család- és gyermekjóléti szolgáltatás önkéntes igénybevételével is kezelhető, azonban azokban az olyan esetekben, mikor ez a típusú ellátás már nem elégséges, hatósági intézkedésre kerül sor. A védelembe vettek tehát azok a gyermekek, akik a veszélyeztetettek közül kerülnek ki, mint hatósági intézkedésben érintett kiskorúak. Az ő esetükben a veszélyeztettség súlyosabb, nehezebben kezelhető problémát jelent, ezért kötelező magatartás szabályok elrendelése mellett a gyámhatóság védelembe veszi őket. Látható, hogy a védelembe vettek száma jóval alacsonyabb, mint a veszélyeztetetteké, ami arra enged következtetni, hogy a család- és gyermekjóléti szolgálat igyekszik az önkéntességen alapuló együttműködés keretében

segíteni a családokat a felmerült problémák megoldásában, a hatóság bevonására csak a legszükségesebb esetekben kerül sor.

A veszélyeztettség legfőbb okai:

- gyermeknevelési problémák (szülői készségek hiánya)
- lelki-mentális problémák:
- családi-kapcsolati konfliktus
- anyagi problémák

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre (RGYK) való jogosultság lényege, hogy az anyagi nehézségekkel küszködő családok számára megkönnyítse a gyermekek ellátását. Az RGYK alapján a gyermek számos jogszabályban definiált kedvezményre lesz jogosult. A Gyvt.19. § (1) bekezdése szerint

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és – ha megfelel a 21/C. §-ban foglalt feltételeknek – a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- meghatározott pénzbeli támogatásnak,
- törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek igénybevételére.

A Gyvt. 19. § (2) bekezdése alapján a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, ha a A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

- a szociális vetítési alap összegének a 180%-át, ha*
  - a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza,*
  - a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy*
  - a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;*
  - a szociális vetítési alap összegének 165%-át az a) pont alá nem tartozó esetben,* feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot fő szabály szerint a feltételek fennállása esetén a gyámhatóság egy év időtartamra állapítja meg.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	30
2018	25
2019	18
2020	9
2021	9
2022	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A fenti táblázatból látható, hogy Bükkábrányban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma folyamatosan csökken 2022. évre jelentősen csökkent.

c)gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

A gyermek születésekor az önkormányzati rendelet alapján egyszeri születési támogatást nyújt

A képviselőtestület az anyagi lehetőségéhez mérten nyújt támogatást a gyermekek jogán.

A települési támogatás keretén belül a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzügyi támogatás nyújtható.

Akik a középiskolában az Arany János tehetség gondozó programba felvételt nyernek, az önkormányzattól tanulmányaik befejezéséig havi 5000 Ft-ot kapnak.

Az Önkormányzat minden évben csatlakozik a BURSA ösztöndíjpályázathoz, melyre a hátrányos helyzetű felsőfokú tanulmányukat folytató diákok pályázhatnak. 2023/2024. pályázati fordulóban 15 fő kérte ezt a támogatási formát.

Sajnos nem tudjuk valamennyi kritikus élethelyzetre megteremteni a segítségnyújtás lehetőségét.

A gyermekes családok anyagi helyzetén a biztosítási jogviszonyhoz kötött, illetve anyagi jogon járó pénzügyi ellátások, valamint a családi adókedvezmény rendszere segíthet. A pénzügyi ellátások közül, mivel ez a támogatási forma folyósítható a leghosszabb ideig – a családi pótlék a legmeghatározóbb.

Az árvaellátás az elhunyt nyugdíjas illetve nyugdíjban nem részesülő, de nyugdíjjogosultságot szerzett elhunyt személy gyermekének, örökbefogadott gyermekének, meghatározott feltételek esetén nevelt gyermekének, testvérének, unokájának járó ellátás, melynek szabályait az 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) határozza meg. Az árvaellátás alapvetően a gyermek 16. életévének betöltéséig jár, kivéve, ha nappali rendszerű oktatásban vesz részt a gyermek, ebben az esetben legfeljebb 25. életévének betöltéséig jár.

4.1.3. számú táblázat – Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	3	11	14
2018	3	10	13
2019	2	10	12
2020	1	9	10
2021	1	8	9
2022	na	Na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Bükkábrányban viszonylag jelentős az árvaellátásban részesülők száma.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

A Gyvt. 2015. szeptember 1-től hatályos módosítása alapján jelentősen bővült azoknak a gyermekeknek a köre, akik számára ingyenes a bölcsődei, óvodai étkezés. A jogszabály változás komoly segítséget jelent elsősorban azoknak az alacsony jövedelemmel rendelkező családoknak, akik rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre pár ezer forint különbözet miatt nem voltak jogosultak, és más kedvezményezeti körbe sem estek bele.

Az ingyenes és kedvezményes gyermekvédelmi törvény határozza meg az alábbiak szerint:

- Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani
  - a bölcsődében, mini bölcsődében nyújtott bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha
  - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
  - tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
  - olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
  - olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át vagy
  - nevelésbe vették;
- az 1–8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha
  - rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy
  - nevelésbe vették;
  - pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek számára, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében helyeztek el;
- 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha

- nevelésbe vették, vagy
  - utógondozói ellátásban részesül.
- Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani
    - az 1–8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;
    - az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (1) bekezdés *b*) pont *ba*) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;
    - az (1) bekezdés *a*), *b*) és *d*) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek számára, feltéve, hogy az (1) bekezdés alapján a gyermek nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben.

A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést *biztosít*

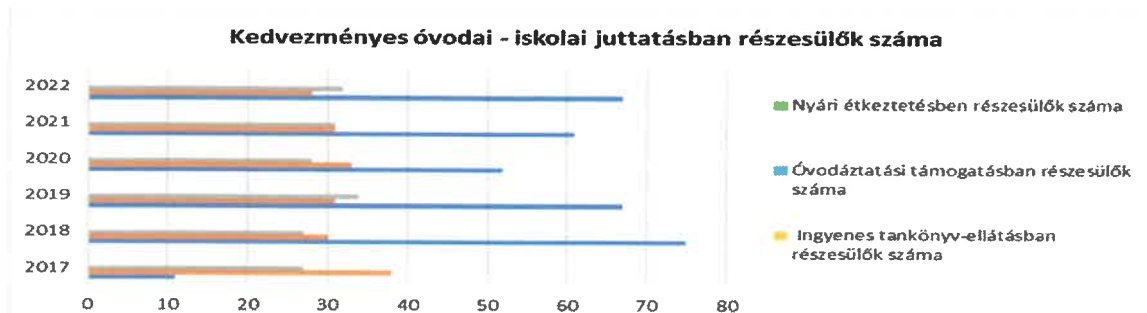
- a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, és
- az *a*) pontban foglalt gyermekeken kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

4.1.4. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	11	38	27	n.a.	n.a.	n.a.
2018	75	30	27	n.a.	n.a.	n.a.
2019	67	31	34	n.a.	n.a.	n.a.
2020	52	33	28	n.a.	n.a.	n.a.
2021	61	31	31	n.a.	n.a.	n.a.
2022	67	28	32	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásban részesülők száma

Bükkábrányban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre 2017-ben 30 fő volt jogosult, számuk fokozatosan csökkent 2023. évben már csak 9 fő jogosult. Az óvodában 13 gyermek után fizetnek étkezési térítési díjat, tehát a gyermekes családok számára jelentős segítséget nyújt a Gyvt. Jelenleg minden gyermek 1 -9. osztályban ingyen tankönyvhöz jut.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számáról nincs tudomása az önkormányzatnak, a nyilvántartásban nem szerepel ilyen gyermek.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Külföldről visszatért, magyar állampolgársággal rendelkező vagy nem rendelkező, hátrányos helyzetű családban élő gyermekek jellemzőiről nem áll rendelkezésünkre adat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált, telepszerű lakókörnyezet nincs Bükkábrányban.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Bükkábrányban település szinten nem került sor hátrányos helyzet megállapítására. Intézményi szinten 2022. évi adatok alapján az óvodában 3 gyermek, az iskolában 9 gyermek hátrányos helyzetű. A fogyatékkal élőkről nincs pontos adatunk.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

2023. július 01-től a Nemzeti Védőnői Szolgálat keretében biztosított a védőnői ellátás.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	1	30	-
2018	1	23	-
2019	1	26	-
2020	1	26	-
2021	1	24	-
2022	1	22	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnő először a tanácsadáson találkozik a várandós anyákkal – mely heti két alkalommal biztosított településünkön – és azt követően folyamatosan tartja velük a kapcsolatot. Cél a várandóság időszakának, majd a megszületett csecsemő fejlődésének figyelemmel kísérése. Erre egyrészt a védőnői rendelőben tartott tanácsadáson nyílik lehetőség, ahol meghatározott időpontban gyermekorvos is jelen van, másrészt a védőnők a védőnők a családgondozások során győződnek meg a kismamák, anyukák és gyermekek állapotáról.

A védőnők feladatai közé tartozik:

- várandós anyák és a 0-14 éves korú gyermekek és családjuk gondozása
- tájékoztatás, tanácsadás, az egészségmegőrzés, az optimális környezeti feltételekre vonatkozóan (helyes táplálkozás, káros szenvedélyek megelőzése, egészséges életmód)
- gyermekek megfelelő érzelmi, értelmi fejlődésének elősegítése, biztosítása, veszélyeztetettség megelőzése.

A védőnő – gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként – egészségügyi veszélyeztetettség esetén a szülész nőgyógyással, illetve a gyermekorvossal együttműködve gondozzák a családokat, szociális veszélyeztetettség esetén lépéseket tesznek a fennálló körülmények megváltoztatására mely a Gyermekjóléti Szolgálattal együttműködve valósul meg.

Bükkábrányban betöltetlen védőnői állás nincs. A védőnő Bükkábrány települést látja el.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Állandó gyermekorvosi szolgálat Bükkábrányban nincs. A gyermekorvos Mezőkövesden rendelési időben fogadja a bükkábrányi gyerekeket is, illetve rendszeresen tart rendelőt a védőnői rendelőben, aminek időpontjáról a védőnő értesíti a szülőket.

A felnőtt háziorvos a gyerekeket is ellátja.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A korai fejlesztés és gondozás feladata a komplex koragyermekkorai intervenció és prevenció: az ellátásra való jogosultság megállapításának időpontjától kezdődően a gyermek fejlődésének elősegítése, a család kompetenciáinak erősítése, a gyermek és a család társadalmi inklúziójának támogatása. A korai fejlesztés és gondozás tevékenységei a komplex gyógypedagógiai fejlesztés, tanácsadás, a társas, a kommunikációs és nyelvi készségek fejlesztése, a mozgásfejlesztés és a pszichológiai segítségnyújtás.

Igénybe vehető szolgálatok:

- o nevelési tanácsadás
- o logopédiai ellátás
- o konduktív pedagógia
- o gyógytestnevelés
- o óvoda- és iskolapszichológia
- o szakértői bizottsági tevékenység
- o pályaválasztási tanácsadás
- o tehetséggondozás

Amennyiben a korai fejlesztés szükségességét a védőnő, az óvónők megállapítják, javaslatot tesznek a szülőnek, hogy minél előbb forduljon szakemberhez, a szülőknak ebben segítségére vannak, a szülők így eljutnak a megfelelő szakemberhez.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényeinek alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvoda feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése. A fejlődő, növekvő gyerekeknek szüksége van a helyes életritmus kialakítására, a testi fejlődésének segítésére (testápolás, megfelelő táplálkozás, mozgás, pihenés-alvás.)

Bükkábrányban 3 óvodai csoport működik, valamint egy 12 férőhelyes önkormányzati fenntartású bölcsőde, és 7 férőhelyes minibölcsőde működik, teljes kapacitás kihasználással. Szociális szempontból senki sem lett felvéve, illetve helyhiány miatt szociálisan rászorult gyereket nem utasítottak el.

A bölcsődében és a mini bölcsődében 2-2 gyermek korai fejlesztésben vesz részt.

d) gyermekjóléti alapellátások Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások:

A gyermekjóléti alapellátások célja, hogy hozzájáruljon a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a családból történő kiemelés megelőzéséhez.

A gyermekjóléti alapellátás körébe tartozik minden olyan, a gyermekvédelem körébe sorolt szociális segítő szolgáltatás, amely a gyermekjóléti alapellátást támogatja.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások:

- o gyermekjóléti szolgáltatás
- o gyermekek napközbeni ellátása
- o gyermekek átmeneti gondozása
- o gyermekek esélynövelő szolgáltatásai

Településünkön a gyermekjóléti szolgálat és a napközbeni ellátás bölcsőde működik.

e) gyermekek napközbeni ellátásai bölcsődei ellátás

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beiratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	12	12
2018	0	0	0	0	0	0	12	11
2019	0	0	0	0	0	0	12	12
2020	0	0	0	0	0	0	12	10
2021	0	0	0	0	0	0	12	12
2022	0	0	0	0	7	7	12	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Bükkábrányban egy 12 férőhelyes önkormányzati fenntartású bölcsőde, és 2022. évtől 7 férőhelyes mini bölcsőde működik, teljes kapacitás kihasználással. Szociális szempontból senki sem lett felvéve, illetve helyhiány miatt szociálisan rászorult gyereket nem utasítottak el.

A bölcsődében és a mini bölcsődében 2-2 gyermek korai fejlesztésben vesz részt.

f) gyermekvédelem:

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a gyermekvédelmi törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. (Gyvt. 14 § (1)-(3))

A gyermekvédelem szempontjából fontos információ, hogy a család- és gyermekjóléti szolgálat a Gyvt. 39§ (3) a) pontja a 15/1998. NM rendelet 9.§ (1) bek-e értelmében veszélyeztettséget észlelő- és jelzőrendszert működtet, amelynek célja az egyének családok, gyermekek problémáinak időben történő felismerése, ami elengedhetetlen a problémák mihamarabbi enyhítéséhez, kezeléséhez. Az észlelő- és jelzőrendszer lényege az egyes ágazatok, intézmények, szakemberek közötti hatékony együttműködés megvalósítása, amelynek keretében a problémák, veszélyeztető tényezők, krízishelyzetek észlelése és jelzése történik a megfelelő szolgáltató felé. A jelzőrendszernek biztosítani kell a folyamatos információáramlást, és elsődlegesen prevenció funkciókat kell ellátnia. A gyermekek tekintetében a jelzőrendszer megfelelő működése kiemelkedően fontos, hiszen ők csak részben vagy egyáltalán nem képesek önállóan jelezni problémáikat.

A helyi jelzőrendszer tagjai az együttműködést ebben az évben is megfelelőnek ítélték, a közös munka hatékonynak bizonyult.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

A község önállóan nem működtet krízishelyzetben igénybe vehető intézményt, szükség esetén az itt élők a megyeszékhelyen működtetett állami, egyházi valamint civil szervezetek intézményeit vehetik igénybe.

Településünkön a Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat a heti egy alkalommal látja el feladatát. A krízis helyzetben lévő családokat a szolgálat segíti, tájékoztatja.

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. A vizsgált időszakban Bükkábrányban ilyen jellegű beavatkozásra nem került sor.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

A gyermekek számára Bükkábrány szinte egész évben számos sport- és szabadidős programot biztosít fontosabbakat kiragadva: – farsang – húsvétozás – gyermeknap – színházi előadás – adventi várakozás. A kisebbeket játszótér várja, átadásra került a bmx pálya, a fiúk kedvence a foci. A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási stratégia 2030. kifejti a sport jóteknő egészségre, mentális egészségre ható tulajdonságát, népszerűsítésének fontosságát.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfélig, szünidei) ingyenes tankönyv

Szünidei gyermekétkeztetés nem volt a településen.

Természetbeni ellátásként az intézményi gyermekétkeztetést a Bükkábrányi Napsugár Óvoda Bölcsőde és Konyha által biztosítja, Gyvt. szabályozása alapján. Az általános iskolás gyermekek az iskola épületében található konyhához tartozó étteremben étkeznek. Az óvodás gyerekek az óvoda éttermében étkeznek, számukra a konyháról az ételt az önkormányzat erre a célra fenntartott gépjárműve szállítja a központi konyháról. Az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályok Gyvt-ben foglaltak alapján a fentiekben részletezésre kerültek (4.1. tábla)

A tankönyvet 1-9 évfolyamon ingyen megkapja minden gyermek.

j) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A vizsgált időszakban hátrányos megkülönböztetés bármely formájáról vagy az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről az Önkormányzatnak nincs tudomása.

k) előnybe részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Kifejezetten gyermekeket célzó hátránykompenzáló ellátások településünkön:

Arany János tehetség gondozó program
Bursa Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázat

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

„Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre,

- a) amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy
- b) amelynek megszervezéséhez az állam
  - ba) közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, vagy
  - bb) közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása, vagy adójóváírás útján – hozzájárul” (2003. évi CXXV.tv.27.§.(1)

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása a köznevelési intézményébe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011 évi CXCV. törvény 4.§. 13. pontja alapján kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

- o különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
- o sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- o beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- o kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

- o a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,
- o tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló,

Az óvodai nevelés országos alapprogramja és a Bükkábrányi Napsugár Óvoda Bölcsőde pedagógiai programja fontosnak tartja a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek esélyegyenlőségét, integrálását. Az óvoda ennek szellemében folytatja szakmai munkáját, amelynek keretében számos módon segíti azon gyermekeket, akik valamilyen okból kiemelt figyelmet érdemelnek. Az óvodapedagógusok folyamatos képzése hozzájárul ahhoz, hogy a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek a lehető legszakszerűbb óvodai ellátásban részesüljenek.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	76	7	9,21
2018	79	5	6,33
2019	76	1	1,32
2020	64	2	3,12
2021	67	2	2,98
2022	74	3	4,05

Forrás: TelR, KSH Tstar

2022. évben a 3 gyermek nevelésbe vett gyermek.

Az iskolai oktatás területén elmondható, hogy a bükkábrányi Arany János Általános Iskola – ahogy a pedagógiai programjában is szerepel – kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására, illetve a tehetséggondozásra, az e célokat elősegítő programok minél hatásosabb végrehajtására, a tanulók személyiségének fejlesztésére. Rendszeres kapcsolatot tart az illetékes gyermek- és ifjúságvédelmi, szociális és egészségügyi intézményekkel, illetve pedagógiai szakszolgálatokkal a gyermekek, tanulók érdekeit veszélyeztető problémák megoldása érdekében. Az intézményben folyó pedagógiai munka eredményességi mutatói megfelelőek, potenciálisan biztosítják a hátrányos helyzetű tanulók eredményes oktatását, szociális hátrányaik kompenzálását. A sajátos nevelési igényű tanulók nevelése oktatása integráltan történik az általános iskolában. Az együttnevelésre javasolt SNI gyermekek, tanulók többi gyermekkel, tanulóval közös iskolai nevelésének, oktatásának feltételei adottak. Ellátásuk az egyenlő bánásmód elveinek figyelembevételével teljesül az intézményi élet valamennyi szintjén

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	142	20	14,08
2018	151	9	5,96
2019	157	10	6,37
2020	168	2	1,19
2021	156	2	1,28
2022	167	9	5,38

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Település szinten nincs hátrányos helyzetű gyermek, 2022. évben a 9 fő más településről jár a bükkábrányi iskolába.

Összességében a település a hátrányos helyzetű gyermekek tekintetében kedvező helyzetben van. Mindamellet fontos, hogy a szülők folyamatosan teljes körű tájékoztatásban részesüljenek e témában, hiszen nem szeretnénk, hogy a kedvező statisztikát az érintettek esetleges tájékozatlansága magyarázza.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	5	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	100	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6.30	17.00
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	15 nap	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	7	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	7	0
Gyógypedagógusok létszáma	-	-
Dajka/gondozónő	3	0
Kisegítő személyzet	-	-

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermek csoportok száma - gyógypedagógiai	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógynevelők)	Óvodába beírt gyermekek száma	Óvodai gyógypedagógiai gyermekek száma	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodások száma	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma /TS
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	73	3	100	1	73	0	0	24
2018	78	3	100	1	78	0	0	26
2019	72	3	100	1	72	0	0	24
2020	64	3	100	1	64	0	0	21
2021	67	3	100	1	67	0	0	22
2022	73	3	100	1	73	0	0	24

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017	0	8	1	17,75	30,99
2018	0	8	1	18,88	31,79
2019	0	8	1	19,63	31,85
2020	0	8	1	18,67	36,90
2021	0	8	1	19,50	37,18
2022	0	8	1	20,20	33,01

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	23
2018	16
2019	18
2020	18
2021	30
2022	19

Forrás: TeIR, KS Tstar

A kiemelt figyelmet érdemlő tanulók megfelelő szakemberek által történő ellátása minden köznevelési intézményünkben biztosított. Az iskolapszichológus minden héten 3 órát pénteki napon iskolánkban tölt. Gyógypedagógus (logopédus) szintén 3 órát tölt az iskolánkban, SNI fejlesztő pedagógus 3 gyermekkel foglalkozik.

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Az oktatás képzés terén gyermekeket érintő hátrányos megkülönböztetésről, az egyenlő bánásmód követelményének megsértéséről nincs tudomásunk, ilyen ügyben eljárás nem indult egyik köznevelési intézmény ellen sem. A bölcsődében, óvodában, és az iskolában nincs szegregált oktatás-nevelés, minden intézmény a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek integrációját igyekszik megvalósítani azzal együtt, hogy a számukra szükséges speciális szolgáltatásokat természetesen biztosítják.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

A 2022-es országos kompetenciamérés eredményei alapján elmondható, hogy az általános iskola tanulóinak eredménye az országos átlaghoz képest az azonos nagyságú települések között hasonló eredményességű.

Az Arany János Általános Iskola 2015-től „Minősített referenciainstítútmény”: Az infokommunikációs technológiák alkalmazásában példaértékű intézmény, KLIKK által fenntartott feladat ellátási hely.

- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Településünkön a Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda nem működik, de ilyen típusú hátránykompenzációra nem is mutatkozott igény. A szünidei gyermekétkeztetést nem igényelte

meg egyik család sem. A család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma 2021 évben 11 fő, 2022. évben 13 fő, 2023. évben 15 fő. A család- és gyermekjóléti szolgáltatást mindenképp a hátránykompenzáló szolgáltatások közé sorolhatjuk, hiszen egyrészt hozzájárul a gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetéséhez, másrészt különböző egyéb szolgáltatások ellátások igénybevételét segíti elő, amelyek szinté a hátránykompenzáció célját szolgálják.

Az Ábrányi Ifjúságért Alapítvány aktívan közreműködik a gyermekek támogatásában, programok szervezésén, anyagi támogatáson keresztül.(kirándulás, kézműves foglalkozás, mikulásnap program, gyermeknap program stb.)

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
egészségtudatos életvitel és a megelőzésre vonatkozó ismeretek hiánya	adatgyűjtés, helyzetelemzés, programok nyújtása
az internet használat veszélyei	prevenciós előadások nyújtása

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Magyarország Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és a férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében.

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	769	854	1623	47,38%	52,62%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			43	2,65%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	102	122	224	6,28%	7,52%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	21	25	46	1,29%	1,54%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	486	453	939	29,94%	27,91%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	47	67	114	2,90%	4,13%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	113	187	300	6,96%	11,52%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2020. évben a nemek szerinti összetételt a fenti táblázat mutatja, mely alapján megállapíthatjuk, hogy községünkben összességében a nők aránya a magasabb, jelentősen magasabb a 65. év feletti körében, kivételt képez ez alól a 18-59 éves korcsoport.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	2.99	4.96	3.98%
2018	3.88	5.99	4.94%
2019	4.71	4.31	4.51%
2020	4.51	6.24	5.38%
2021	3.84	5.64	4.74%
2022	3.94	5.5	4.72%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Bükkábrányban az állandó népesség 15-64 éves korcsoportban a nyilvántartott álláskeresők száma 2017 – 2022. években 4 – 5 % között mozog, egyértelmű csökkenő vagy növekvő tendenciát nem mutat, a bázis évhez viszonyítva növekedés tapasztalható.

A nyilvántartott női álláskeresők kevéssel, de folyamatosan meghaladják a férfi álláskeresők számát.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	42,22	63,16
2018	53,57	63,33
2019	38,00	47,37
2020	54,24	56,25
2021	55,77	62,07
2022	53,85	60,71

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	45	1
2018	56	4
2019	50	2
2020	59	4
2021	52	1
2022	52	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő álláskeresők aránya az összes álláskereső között alacsonynak tekinthető, igaz 2022-ben (5 fő) kissé több a pályakezdő álláskereső mint a korábbi években, a pályakezdők nemek szerinti alakulásáról nincs adatunk.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Bükkábrányban arról nincs adatunk, hogy a foglalkoztatást segítő és képzési programokban milyen arányban jelentek meg a női nem képviselői, erre vonatkozó adataink nincsenek. Tudjuk azonban, hogy kifejezetten nőket célzó programok nem indultak az elmúlt időszakban.

Bükkábrányban a közmunkaprogramokban a nők aránya átlagosan 50 %.

Képzési programokat az önkormányzat nem szervez, azt a munkaügyi központ szervezésében találunk képzési lehetőséget az érdeklődők.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Erre vonatkozó információ nincs

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, számos formája létezik. Megmutatkozhat például a munkára való jelentkezés és a munkaviszony létesítése során, az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében.

A női foglalkoztatás előnyeinek leggyakrabban az empátiát, a rugalmasságot, a kompromisszum és alkalmazkodó készséget tartják.

A településen a vizsgált időszakban nem jelentettek nőekkel szembeni hátrányos megkülönböztetést, de ez nem jelenti azt, hogy az ilyen jellegű diszkrimináció egyáltalán nincs jelen.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A KSH felmérése megállapította, hogy a gyermeknevelési ellátást igénybe vevő nők szerint a munkába való visszatérést leginkább a munkáltató viszonyulása és a bölcsődei ellátás biztosítottasága befolyásolja. (2014) Minél többet áldoz egy munkahely a munka és a magánélet egyensúlyát megteremtő intézkedésekre, annál inkább emelkedik (és nemcsak a női) munkavállalók elkötelezettsége

Hazánkban általános a kétkeresős modell, amely egyfajta gazdasági kényszer következménye. Kutatások rámutatnak, hogy a munka-és a családi feladatok ellátásában a korábban nagyon merev nemi szerepek fellazulása figyelhető meg, amit a férfi és női iskolai végzettség szintje befolyásol

A rugalmas foglalkoztatási formák alkalmazása Magyarországon elmarad az EU más, elsősorban északi és nyugati tagállamaiétól.

Bár a részmunkaidő, távmunka, munkakör megosztás stb. alkalmazására jogilag lehetőség lenne.

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	1	42	42
2018	1	43	43
2019	1	48	48
2020	1	43	43
2021	1	48	48
2022	1	45	45

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Bükkábrányban 2022. évben 45 fő 0-3 év közötti gyermek jutott a védőnőre.

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	12	12
2018	12	12
2019	12	12
2020	12	12
2021	12	12
2022	19	12

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Bükkábrányi Napsugár Óvodában férőhely hiány nincs.

Bükkábrányban az önkormányzati fenntartású bölcsőde a vizsgált időszakban teljes létszámban működött, a normál bölcsőde 12 gyermeket fogad. Igény mutatkozott rá, ezért 2022. évben az önkormányzat megteremtette lehetőségét egy mini bölcsődei csoport indításának, melyben 7 gyermek kap helyet. A bölcsődei ellátás nagy segítség a munkába visszatérő fiatal anyáknak.

A bölcsőde olyan ellátást nyújtó intézmény, amely a gyermekek napközbeni ellátása keretében, a Bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja szerint jogszabályban meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező személy által nyújt szakszerű gondozást és nevelést.

Munkahelyi és családi bölcsőde Bükkábrányban nem működik.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg, melynek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyukákra és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban megkezdik: beszélgetések, családlátogatások formájában. Továbbá segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolába kerül sor.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak megelőzése érdekében a családsegítő szolgálat, gyámhivatal, rendőrség közreműködésével fel kell kutatni azon problémás családokat, akiknél szükséges a különféle preventív intézkedések megtétele.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Bükkábrányban anyaothton, családok átmeneti otthona nem működik. A családsegítő szolgálat a krízishelyzetbe került nőket segíti, számukra a legmegfelelőbb megoldást felkutatja.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Az önkormányzati képviselők száma 60 %-a nő. A helyi civilszervezetek tagjai az általuk megmozgatott lakosság nagyrészt a nők köréből kerülnek ki. (kivéve a Polgárórség – szintén vannak női tagjai). Véleményalkotásban jelentős személyek az óvónők, tanárok, (2 férfi tanár van), a házi orvos, református egyház nagytiszteletű asszonya.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket helyi szinten érintő társadalmi problémák felszámolására indított kezdeményezések a településen nincsenek, (kivéve a közfoglalkoztatás) mivel nem érzékelhetőek a nőket érintő hátrányos megkülönböztetések.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
háztartási gyermeknevelési, életvezetési ismeretek hiánya	Kulturális és mentálhigiénés programok, sportolási és szabadidős tevékenységek biztosítása

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

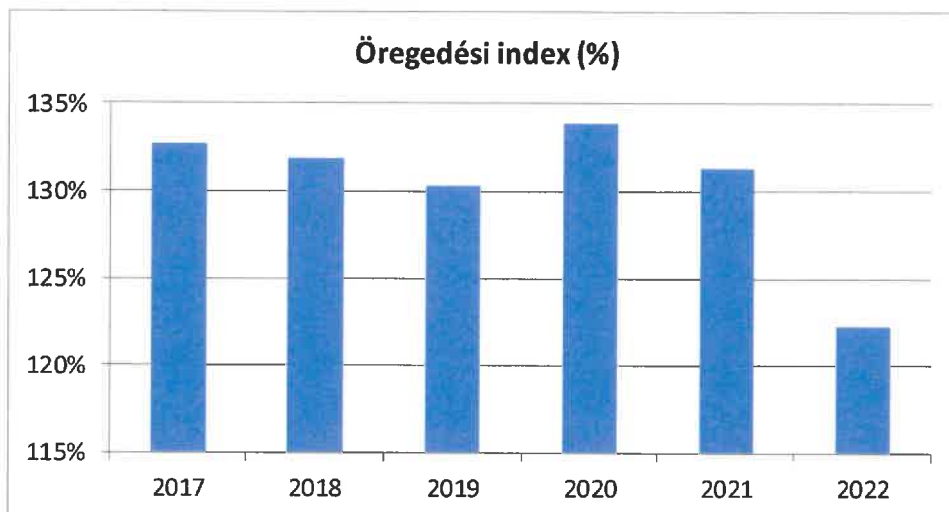
A fejlett társadalmakat olyan demográfiai folyamatok jellemzik amelyek az idős korosztály nagymértékű gyarapodásához vezettek. A születéskori várható élettartam egyre inkább nő, a halandóság csökken, mindehhez pedig több évtizede alacsony gyermekszám társul, így a csökkenő számú népességben belül az idősök száma és aránya folyamatosan nő, a fiatal, aktív korosztály száma és aránya pedig csökken. Mindennek következményeképp társadalmunkban a népesség öregszik, s egy „eltartó” személyre egyre több „eltartandó” jut. Ez sajnos a társadalombiztosítási és szociális ellátórendszert jelentős kihívások elé állítja, ami a hazánkban hagyományos felosztó-kirovó nyugdíjrendszer válságához vezethet. A kedvezőtlen demográfiai folyamatoknak köszönhetően az idősök csoportja egyre fontosabb esélyegyenlőségi célcsoportnak tekinthető, a szociális és egészségügyi szolgáltatások fókuszába került.

Az Idősügyi Nemzeti Stratégia célkitűzésével összhangban cél egy társadalmi szemléletváltás elfogadtatása és érvényre juttatása, mely szerint az idősödekről és idősökről való gondoskodásban a korábbi veszteségekre történő összpontosítás –deficitmodell –helyett a meglévő képességek megőrzése, szunnyadó készségek előhívása –fejlődésmodell –kerül a gondolkodás és cselekvés középpontjába. Olyan környezet kialakítása szükséges, amelyben az idősödő és az idős emberek meg tudják őrizni aktivitásukat az állami, a piaci, a voluntáris (nonprofit), valamint az informális szektor (család, barát) együttműködésén keresztül. Ehhez azonban szükség van az állami, önkormányzati szervek mellett más szektor bevonására is. Így az oktatási, egészségügyi, rendőrségi, kulturális intézmények; civil szervezetek; a történelmi egyházak és informális közösségekre. Lehetőséget kell teremteni az önszerveződéses alapon létrejött szabadidős programok, klubok (pl. sakk, kártya, tánc, dal) működésére.

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	284	214	132.71%
2018	294	223	131.84%
2019	301	231	130.30%
2020	300	224	133.93%
2021	306	233	131.33%
2022	297	243	122.22%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 év feletti jut, mellyel a népességben történő változást is nyomon követhetjük.

Bükkábrányban összességében kedvezőtlen folyamatot mutat a fenti táblázat, 2017-2021. években 130-134% között mozog az öregedési index, 2022-ben kedvező (9 %-os) változás mutatkozik

A nyugdíjban, illetve nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma, aránya információt nyújthat időseink jövedelmi helyzetéről, a téma vonatkozásában irányadó jogszabály a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXI. törvény (a továbbiakban: Tbtv.) amelynek értelmében a kötelező társadalombiztosítási nyugdíjrendszer saját jogú és hozzátartozói nyugellátásokat biztosít.

A saját jogú nyugellátások körébe tartozik:

- öregségi nyugdíj

A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátás:

- özvegyi nyugdíj
- árvaellátás
- szülői nyugdíj
- baleseti hozzátartozói nyugellátás
- özvegyi járadék

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	162	283	445
2018	162	293	455
2019	153	284	437
2020	149	272	421
2021	139	271	410
2022	na	Na	na

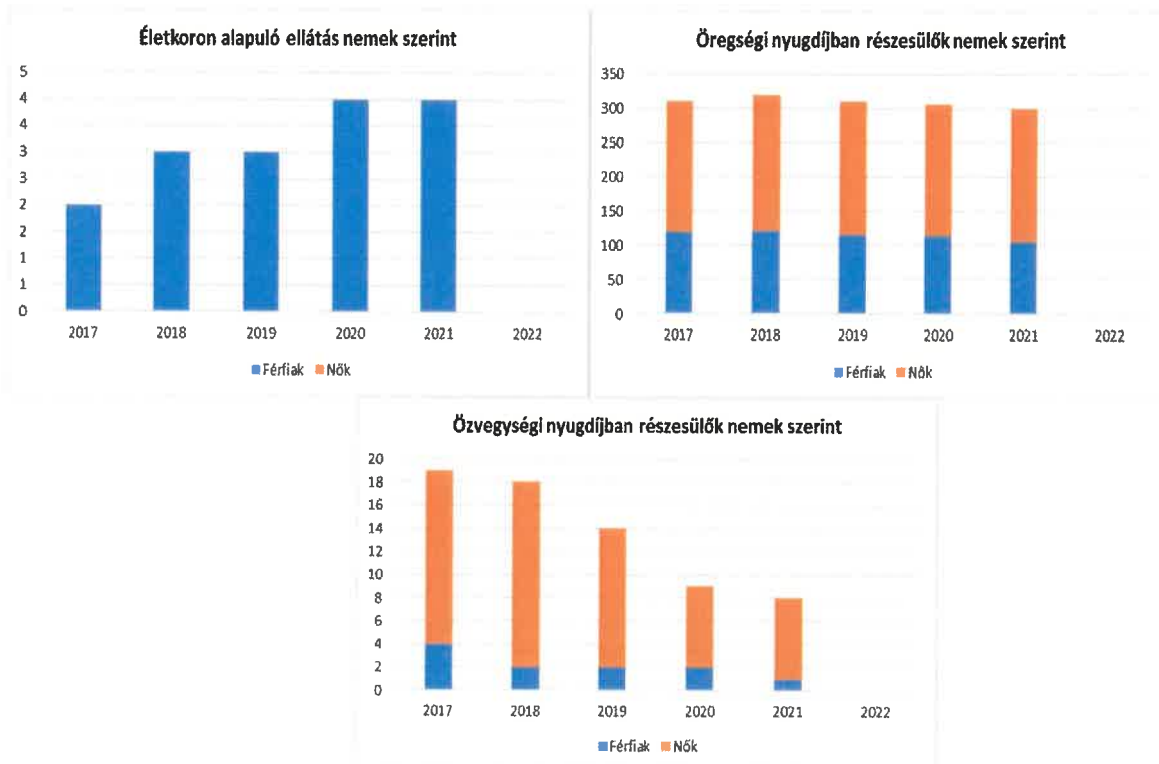
Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	2	0	119	191	4	15	0
2018	3	0	121	199	2	16	0
2019	3	0	116	195	2	12	0
2020	4	0	114	193	2	7	0
2021	4	0	105	195	1	7	0
2022	na	na	na	na	na	na	na

Forrás: TelR, KSH Tstar

A fenti táblázat alapján is megállapítható, hogy a nyugdíjszerű ellátásokban részesülők közt is több a nő, mint a férfi, az öregségi nyugdíjban részesülők száma a vizsgált időszakban lényeges különbséget nem mutat.

2021. évben a lakónépesség 25 %-a nyugdíjas, átlagosan 30 %-al több a női nyugdíjas a férfiak számának duplája, ez egyrészt arra mutat, hogy a nők hamarabb mehetnek nyugdíjba, másrészt az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy a kor előrehaladtával csökken a házasok száma.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A nyugdíjasok foglalkoztatása kapcsán a jogszabályi környezet jelentős korlátokat állít, ugyanakkor az utóbbi időszakban számos változás szolgálta az idősek foglalkoztatottságának bővülését, nyugdíj utáni munkavállalásuk elősegítését. a Tbtv. 83/C (1) bekezdése mely kimondja: meghatározott kivétellel „az öregségi nyugdíj folyósítását – az öregségi nyugdíj kezdő időpontjától, öregségi nyugdíjasként létesített jogviszony esetén pedig a jogviszony létesítésének hónapját követő hónap első napjától a jogviszony megszűnése hónapjának utolsó napjáig – szüneteltetni kell, ha a nyugdíjas közalkalmazotti jogviszonyban, egészségügyi szolgálati jogviszonyban, rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban, honvédelmi alkalmazotti jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, adó- és vámhatósági szolgálati jogviszonyban, politikai szolgálati jogviszonyban, biztos jogviszonyban, köztisztviselőként vagy közszolgálati ügykezelőként közszolgálati jogviszonyban, bírói szolgálati viszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, ügyészségi szolgálati viszonyban, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvény szerinti hivatásos szolgálati jogviszonyban vagy a Magyar Honvédséggel szerződéses vagy hivatásos szolgálati viszonyban áll. -

E rendelkezés nem segíti elő a közsférában történő munkavállalást nyugdíjasként, ugyanakkor a versenyszférában számos intézkedés járul hozzá a nyugdíjasok foglalkoztatásának bővítéséhez. A nyugdíjas munkavállalót keresete után csak a SZJA terheli, a munkaadó a nyugdíjas munkavállaló után mentesül a szociális hozzájárulási adó és a szakképzési hozzájárulás megfizetése alól, azaz egy nyugdíjas munkavállaló alkalmazása kevesebbe kerül neki, mint egy aktív korú munkavállaló foglalkoztatása.

A korhatár előtti ellátásban részesülő nyugdíjas személyre más szabály vonatkozik, ők évente a tárgyév első napján érvényes kötelező legkisebb munkabér havi összegének 18 szorosát meg nem haladó összeghatárig vállalhatnak munkát. A munkáltató természetesen ebben az esetben is mentesül a szociális hozzájárulási adó és a szakképzési hozzájárulás megfizetése alól.

2017. július 1-jével lépett hatályba az egyes törvényeknek a közérdekű nyugdíja szövetkezetek létrehozásával összefüggő módosításáról szóló 2017.évi LXXXIX. törvény, amely a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény módosításával lehetőséget nyújt ún. közérdekű nyugdíjas-szövetkezet létrehozására. A közérdekű nyugdíjas szövetkezet célja, hogy a még aktív időskorú tagja számára foglalkoztatást, munkalehetőséget biztosítson nyugellátásának folyósítása mellett. Célja továbbá a tudásátörökítés, azaz hogy a következő generációk számára a tagoknál felhalmozódott tudás, szakmai- és élettapasztalat átadásra kerüljön.

A nyugdíj mellett munkát végző idős népesség aránya Magyarországon 3 %. Bükkábrányi nyugdíjas korú lakosságról nincs ilyen jellegű információk.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	45	56	50	59	52	52
41-45 év (TS 042)	Fő	12	8	5	6	4	1
	%	26.67%	14.29%	10.00%	10.17%	7.69%	1.92%
46-50 év (TS 043)	Fő	4	8	4	12	8	4
	%	8.89%	14.29%	8.00%	20.34%	15.38%	7.69%
51-55 év (TS 044)	Fő	3	2	2	3	3	2
	%	6.67%	3.57%	4.00%	5.08%	5.77%	3.85%
56-60 év (TS 045)	Fő	3	6	8	9	6	4
	%	6.67%	10.71%	16.00%	15.25%	11.54%	7.69%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	5	5	5	7	10	14
	%	11.11%	8.93%	10.00%	11.86%	19.23%	26.92%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti táblázat azt szemlélteti, hogy a különböző korcsoportok milyen arányban jelennek meg a nyilvántartott álláskeresők között.

Bükkábrányban a regisztrált munkanélkülieken belül a 41 – 45 éves korcsoporthoz tartozó álláskeresők száma folyamatosan csökken a 61 éves vagy afeletti korcsoportban lényegesen növekedett az álláskeresők száma. Ez sajnos arra is utalhat, hogy az idősebb korosztály tagjai jelentős elhelyezkedési nehézségekkel néznek szembe a munkaerő piacon, a foglalkoztatásukat segítő intézkedések ellenére.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősök, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

Egyre bővül azoknak az idősöknek a csoportja, akik igényt tartanak arra, hogy a nyugdíjba vonulás utáni életszakaszban is a társadalom teljes jogú tagjai legyenek, tevékeny időskort éljenek meg. Ez azt jelenti, hogy a nyugdíjba vonulás után a korábbi családdal, munkahelyhez kötődő aktív életet újfajta aktivitások kialakításával lehet felváltani. Az aktív idősödés kereteinek megteremtése ugyanúgy múlik az egyénen, mint szűkebb közösségén és az állami közpolitikán is. Alapfeltétele egy olyan élethosszig tartó egészségtudatos magatartás, mely az úgynevezett „harmadik életkorban” is lehetővé teszi a társadalmi kapcsolatok ápolását és az intenzív társadalmi jelenlétet. E téren azonban az állami közpolitika feladata lehet olyan preventív szemlélet terjesztése, ami az egészségmegőrzésre ösztönöz és felkészíti az idősödőket arra, hogyan menedzseljék életvitelük előbb-utóbb bekövetkező megváltozását. Az utóbbi években csökkent a településen élő azon idős embereknek a száma, akik ház körüli mezőgazdasági termeléssel kisállat tenyésztéssel foglalkoznak. Helyi szinten elsősorban a közfoglalkoztatási programok nyújthatnak lehetőséget az idősök munkaerő-piaci aktivitására, egyéb, kifejezetten ezt a korosztályt célzó program nem szolgálja idősök foglalkoztatását.

Bükkábrányban nincs adat a nyugdíjasként munkát vállalókról.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás terén idősöket ért hátrányos megkülönböztetés kapcsán konkrét esetről nincs tudomásunk.

A nyugdíjazás előtt álló munkavállalókat védi a Munka törvénykönyvének az a rendelkezése, hogy a munkáltató a nyugdíjasnak nem minősülő munkavállaló határozatlan tartamú

munkaviszonyát a munkavállalóra irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőző öt éven belül csak a munkavállaló munkaviszonyt ellehetetlenítő magatartása, illetve súlyos kötelezettség-szegés okán történő felmondással szüntetheti meg (Mt. 66.§ (4))

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A tevékeny idős kor szemléletmódja nem terelheti el a figyelmet az idősödéssel járó kemény biológiai tényekről, az életkor meghosszabbodásával járó egészségügyi gondozási szükségletekről sem, de feltételezi, hogy a körülményektől, az egyén változásokhoz való hozzáállásától nagyon sok függhet.

Az egészségügyi szolgáltatások közül helyben a házi orvosi ellátás érhető el. Szakellátások hozzáférhetősége megfelel a településen élő idősek számára, hiszen az egészségügyi központok tömegközlekedési eszközökkel jól megközelíthetőek, saját parkolóval rendelkeznek, épületük akadálymentesített jellemzően Mezőkövesden és Miskolcon vehető igénybe. Bükkábrányban egy gyógyszertár működik.

További fejlesztések megvalósításával az egészségügyi ellátás színvonalát tovább szeretnénk emelni Bükkábrányban, ennek keretében egyik célunk a fogorvosi ellátás helyben történő biztosítása.

A szociális alapszolgáltatások közül időseink számára helyben biztosított a házi segítségnyújtás, az étkeztetés a család- és gyermekjóléti szolgáltatás.

A családsegítő hálózat segítségükre van a hivatalos ügyek intézésében.

A házi segítségnyújtás keretében szociális munkások gondoskodnak az idős arra rászoruló ember körül az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzéséről, közreműködnek az önálló életvitel fenntartásában, gondoskodnak az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásáról, veszélyhelyzetek kialakulásának megakadályozásáról, illetve közreműködnek azok megakadályozásában.

Az arra rászoruló idősek az Önkormányzat fenntartásában működő konyhán ebédet igényelhetnek, mely után a jövedelmük alapján a képviselő-testület által meghatározott mértékben kell térítési díjat fizetni.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma
(Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	162	283	445
2018	162	293	455
2019	153	284	437
2020	149	272	421
2021	139	271	410
2022	na	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő idős korúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő idős korúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	284	0	13	63
2018	294	0	11	72
2019	301	0	8	74
2020	300	0	7	60
2021	306	0	12	55
2022	297	0	12	53

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

A fenti táblázat mutatja a házi segítségnyújtást a (2022. évben: 65 év felettek 4 %-a) és a szociális étkeztetést igénybevevők a (2022. évben: 65 év felettek 18%) számát.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A megújult közösségi tér az abban megtalálható Jánosházi Sándor Könyvtár az idős korosztályt is várja a szolgáltatások – a kínált programok igénybevételére. (számottevő könyvállomány – színházi előadások – kiállítások)

A közösségi tér akadálymentesített.

A vallásgyakorlás lehetősége szintén biztosított Bükkábrányban. Református és Katolikus templomok várják a hithű időseket.

A Főnix életmód egyesület, a Bükkábrányi Népdalkör várja tagjai közé a nyugdíjas korcsoportot is.

Az önkormányzat saját honlapot (www.bukkabrany.hu) üzemeltet, ahol a lakosság teljes körű információt kaphat a különböző ügyekről, továbbá a települést érintő legfrissebb hírekhez való hozzájutást biztosítja, valamint facebook oldalt is üzemeltet. Az internettel nem rendelkező lakosság az önkormányzat által készített két havonta megjelenő lapból szerezhet információt a falu életéről.

A szélesebb körű kulturális közművelődési programokhoz (színház, mozi) való hozzáférés a tömegközlekedési eszközzel, vagy saját járművel könnyen elérhető Miskolc és Eger közelsége révén.

c) idősök informatikai jártassága

A tapasztalat az hogy már az idősebb korosztály is egyre inkább fogékony az informatika iránt.

Ezt segítette az a több alkalommal pályázatból szervezett képzés ahol az internet használat alapjait sajátíthatták el az érdeklődők.

A helyi könyvtárban lehetőség van ingyenes internet használatra.

d) generációk közötti programok:

Az idősök tiszteletére megbecsülésünk kifejezésére minden évben megrendezésre kerül az „ábrányi ős”, ahol az óvodások köszöntője kis műsora mindig „kedves” az idős emberek számára, örömmel tölti el őket.

Az év közben megrendezésre kerülő programjainkat úgy állítjuk össze, hogy azokon a napokon a lakosságnak minden korosztálya érdekelt legyen, látogassa meg programjainkat.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A civil szervezetek tagjai között több 60 – 65 év feletti korcsoporthoz tartozó tag van. A több éve folyamatosan működő gyógytorna lehetőségét több idős ember megragadja. A Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási stratégia 2030. hivatkozik a sport jótékony hatására.

Egyéb az idősök életkorral járó sajátos igényeinek kielégítését célzó program jelenleg nincs.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó program hiánya	igényekre szabott programok szolgáltatások biztosítása

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az esélyegyenlőségi célcsoportok közül talán a fogyatékossgal élők esetében legegységértelműbb az egyenlő bánásmód követelménynek mibenléte és az esélyegyenlőség előmozdításának szükségessége. Rendkívül sérülékeny és kiszolgáltatott társadalmi csoportról van szó, akik számára minden lehetséges segítséget meg kell adni ahhoz, hogy a társadalom integráns, teljes jogú tagjaiként, a lehető legönállóbb életvitel biztosítása mellett, akadálymentes környezetben élhessenek.

A vonatkozó jogszabályokra a következőkben térünk ki röviden annak érdekében, hogy a releváns fogalmak és az állami szabályozás alapvető elemei tisztázásra kerüljenek.

Magyarország Alaptörvénye kimondja, hogy az ország külön intézkedésekkel védi a fogyatékossgal élőköt (XV.cikk (5)), valamint, hogy fogyatékossgal esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. (XIX. cikk (1)). Mindezzel, valamint a nemzetközi szabályozással összhangban alkotta meg az Országgyűlés a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvényt (továbbiakban: Fot.) amely kimondja, hogy a fogyatékos emberek egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai társadalmunknak, akik azonban a mindenki megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A Törvény célja a fogyatékos személyek jogainak, a jogok érvényesítési eszközeinek meghatározása, továbbá a fogyatékos személyek számára nyújtandó komplex rehabilitáció szabályozása, és mindezek eredményeként a fogyatékos személyek esélyegyenlőségének, önálló életvitelének és a társadalmi életben való aktív részvételének biztosítása. (Fot.1.§) A törvény meghatározza a fogyatékos személy fogalmát: Fogyatékos személy az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja. (Fot. 4 § a)).

A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény a fogyatékossgal élők szempontjából fontos nemzetközi egyezményt hirdetett ki, melynek célja valamennyi emberi jog és alapvető szabadság teljes és egyenlő gyakorlásának előmozdítása, védelme és biztosítása valamennyi fogyatékossgal élő személy számára, és a velük született méltóság tiszteletben tartásának előmozdítása (1.cikk)

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	29	62	91
2018	29	60	89
2019	25	57	82
2020	24	53	77
2021	25	51	76
2022	na	na	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A megváltozott munkaképességű személyek közül a nők aránya a vizsgált időszakban folyamatosan magasabb közl 50 %-al. A megváltozott munkaképességű személyek száma folyamatosan csökken, 2021. évben 2017. évhez képest 16,5 % csökkenés figyelhető meg. A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak idősebb korúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előrehaladtával betegség vagy baleset következtében vált azzá.

a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A Fot. 15. § (1) bekezdése értelmében a fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányában védett foglalkoztatásra jogosult. A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezetet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető. (Fot. 15. § (2))

Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára speciális munkahelyek működtetésével a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A védett munkahelyet a központi költségvetés normatív támogatásban részesíti. (Fot 16. §)

Megváltozott munkaképességű személy:

- rehabilitációs hatóság vagy jogelődjei által végzett hatályos minősítés alapján
  - akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 % -os vagy kisebb mértékű,
  - aki legalább 40 %-os egészségkárosodással rendelkezik, az erről szóló szakvélemény, szakhatósági állásfoglalás, hatósági bizonyítvány alapján,
  - akinek a munkaképesség csökkenése 50-100 %-os mértékű
  - aki a komplex minősítés alól jogszabály rendelkezése alapján mentesül, rokkantsági ellátás folyósításának időtartama alatt (Flt. 58.§ (5) m)

Bükkábrányban a helyzetelemzést nehezíti , hogy nem áll rendelkezésünkre pontos statisztikai adat a fogyatékossgal élők foglalkoztatásával kapcsolatban. Annyi bizonyos, hogy a tartós egészségi problémával, fogyatékossgal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen korlátozottak, így minden segítséget meg kell adni számukra ahhoz, hogy elhelyezkedési esélyeik növekedjenek.

Szintén fontos a munkáltatók ösztönzése a megváltozott munkaképességű munkavállalók alkalmazására. Ennek eszköze a meglévő törvényi szabályozásban foglalt kedvezmények,

támogatások megismertetése a munkavállalókkal, az érzékenyítő programok, illetve a megváltozott munkaképességű munkavállalók előnyeinek hangsúlyozása a munkáltatók felé.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény 2 § (1) bekezdése kimondja, hogy megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira jogosult a kérelem benyújtásakor 15. életévét betöltött személy, akinek az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60 %-os vagy kisebb mértékű (továbbiakban: megváltozott munkaképességű személy), és aki

- o a kérelem benyújtását megelőző
  - 5 éven belül legalább 1095 napon át
  - 10 éven belül legalább 2555 napon át vagy
  - 15 éven belül legalább 3650 napon át a Tbj. 5.§-a szerint biztosított volt; kereső tevékenységet nem végez és rendszeres pénzellátásban nem részesül.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslatról függően

- rehabilitációs ellátás
- rokkantsági ellátás

b) munkavállalást segítő lehetőségek

A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek foglalkoztatását nehezítik a széleskörű fogyatékosági típusok és fokozatok. A különböző fogyatékosági típusok más-más lehetőségeket és igényeket generálnak mind a munkavállaló, mind a munkaadó részéről.

A célunk az, hogy minél nagyobb mértékű akadálymentesítés valósuljon meg a településen. Ezt a célt szolgálja a folyamatosan megvalósuló út és járda építés-felújítás, mely könnyíti a fogyatékosággal élő, elsősorban a mozgásukban korlátozott személyek közlekedését a településen.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás terén történt hátrányos megkülönböztetés kapcsán nincs tudomásunk konkrét esetről.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma
----

Településünkön nem releváns

Bükkábrányban a házi segítségnyújtás és a családvédelmi szolgálat szolgáltatásai vehetők igénybe, valamint a szociális étkezés.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékosággal élők számára számos pénzbeli és természetbeni ellátás típus került meghatározásra, az alábbiakban ezeket ismertetjük röviden.

- Fogyatékosági támogatás: A Fot. 22. §-a alapján biztosított fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy - a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül - anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.
- Rokkantsági járadék: A rokkantsági járadékról szóló 83/1987. (XII. 27.) MT rendelet értelmében aki a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80 %-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett és nyugellátást, baleseti nyugellátást részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult
- Rehabilitációs ellátás: a rehabilitálható megváltozott munkaképességű személy rehabilitációs ellátásra jogosult (4.§) A rehabilitáció sikeres megvalósítása érdekében szükséges szolgáltatásokra, valamint pénzbeli ellátásra jogosult.
- Rokkantsági ellátás: a megváltozott munkaképességű személy rokkantsági ellátásra jogosult, ha a rehabilitációja nem javasolt. Rokkantsági ellátást kell megállapítani annak a megváltozott munkaképességű személynek is, akinek a foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, vagy aki tartós rehabilitációt igényel, és a kérelem benyújtásának, vagy a felülvizsgálat időpontjában az öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig hátralevő időtartam az 5 évet nem haladja meg. (5.§ (2))
- Kivételes rokkantsági ellátás (13. § (1))
- Közlekedési kedvezmény : a súlyos mozgáskorlátozott személy személygépkocsi szerzési és átalakítási támogatásra jogosult (4. § -5.§)
- Parkolási igazolvány: az a személy jogosult aki a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről szóló 102/2011(VI.29.) Korm.rend. 2 § a) ac) alpontja értelmében közlekedő képességében súlyosan akadályozott, aki a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII.9.) Korm. rendeletben foglaltak alapján látási-, értelmi fogyatékosnak, autistának, illetve mozgásszervi fogyatékosnak minősül, aki a vakok személyi járadékának bevezetéséről szóló 1032/1971. (VII.14.) Korm. határozat végrehajtásáról szóló 6/1971.(IX.30) Eüm rendelet alapján 2001.július 1-jét megelőzően vaknak minősítettek, vagy aki a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékoságokról szóló 5/2003. (II.19.) ESzCsM rendelet 1. számú melléklete szerint vaknak, vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak vagy autistának minősül.
- Súlyos fogyatékoság után járó adókedvezmény: azt illeti meg aki 335/2009. (XII.29.) Kormányrendeletben említett betegségben szenved, továbbá aki rokkantsági járadékban vagy fogyatékosági támogatásban részesül
- Akadálymentesítési támogatás: a lakáscélú állami támogatásokról szóló 12/2001. (I.31.) Korm.rendelet figyelembevételével új lakás építéséhez, vásárlásához; meglévő lakás akadálymentesítéséhez nyújtott támogatás
- Vakok személyi járadéka: Fot. 22.§-23/A§): kifizető ellátás, újonnan már nem lehet megállapítani, helyette a fogyatékosági támogatás kérelmezhető
- Utazási kedvezmény. belföldi menetrend szerinti közforgalmi közlekedésben utazót megillető kedvezmény, mely Magyarország területén, belföldi forgalomban vehető igénybe.

A fogyatékosággal élő személyek anyagi támogatása helyi szinten a települési támogatás biztosítása keretében történik. A fogyatékosággal élő személyek által igénybe vett ellátások kapcsán, kifejezetten a fogyatékoságra vonatkozóan nem készül nyilvántartás, így pontos adatok

nem állnak rendelkezésünkre. A fogyatékossgal élő személyek számára helyben biztosított szociális szolgáltatások:

- o alapszolgáltatások: étkezés, házi segítségnyújtás, család és gyermekjóléti szolgáltatás
- o szakosított ellátási formák: helyben nem állnak rendelkezésre

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az Európai Unióhoz történő szolgáltatás egyik feltétele, hogy az állampolgárok – köztük a fogyatékossgal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg.

Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékossgal csoportba tartozó ember – azaz mozgássérült, látássérült, hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan – halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételével kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek.

A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

Bükkábrányban egy háziiorvosi rendelő, egy védőnői szolgálat és egy gyógyszerár található. A szakorvosi ellátás Mezőkövesden, illetve Miskolcon a fogorvosi rendelő Mezőnyáradon érhető el.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Bükkábrány Község Önkormányzata elkötelezett amellett, hogy minden tőle telhetőt megtegyen települési szinten úgy a fizikai, mint az infokommunikációs akadálymentesítés érdekében. Az elmúlt évek folyamán a község minden új beruházás során kiemelt figyelmet fordított az akadálymentesítés kérdésére. A legtöbb közszolgáltatást nyújtó intézmény akadálymentesítése megoldott.

c) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások fizikai akadálymentesített helyszíneken érhetőek el.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő járdák, zöldterületek felújítása során gondoskodunk a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról. Az informatikai kommunikációs rendszerünk akadálymentesítése terveink közt szerepel.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

Pontos számszerű adatok ezzel kapcsolatban nincsenek.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. A közterületek, járdák, parkok akadálymentesítése folyamatos.

Különös figyelmet szükséges fordítani arra, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános alapelveként jelenjen meg – és ezáltal minden vonatkozásban érvényesüljön – az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

f) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A Mezőkövesdi Kistérségi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ igény esetén segítséget nyújt a fogyatékos személyek számára problémáik, ügyeik intézésében.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Pénzbeli és természetbeni ellátások és közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a vizsgált hátrányos helyzetű csoportot. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek az alkalmazásával történik.

7.4 Fogyatékosokkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Kifejezetten a fogyatékosokkal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok Bükkábrányban nem működnek.

7.5 A fogyatékosokkal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Bár konkrét adataink e téma kapcsán nincsenek, de tapasztalataink alapján feltételezhetjük, hogy nincs olyan társadalmi probléma, amely településünkön fokozottabban érintené a fogyatékosokkal élők csoportját, mint más településen, vagy országos szinten. Nem talákoztunk olyan esettel az elmúlt időszakban, amikor egy fogyatékosokkal élő személyt bármilyen atrocitás, vagy különös nehézség ért volna.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékosokkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
fogyatékosokkal élőkről adatok hiánya	Adatgyűjtés pontosítása, igények ismeretében az intézkedések meghatározása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Településünkön a jogszabályok által előírt kötelezően ellátandó szolgáltatásokon és intézményeken túl szerepet kapnak a civil és egyházi szervezetek, csoportok lakosokat érintő tevékenységei.

A katolikus, a református egyház számos alkalmat biztosít hitük gyakorlásához az arra igényt tartók számára egészen kicsiny gyermekektől az idős korosztályig, ugyanakkor a közösségi kapcsolatok alakításához is hozzájárul.

Az egyház jó kapcsolatot ápol az Önkormányzattal. Az Önkormányzat lehetőségétől függően segítséget nyújt a templom épületek felújításához, építéséhez, infrastrukturális fejlesztéséhez.

Községünkben több civil szervezet működik, amelyek munkájukkal nagymértékben hozzájárulnak a közösség összetartozásának erősítéséhez.

Ábrányi Ifjúságért Alapítvány:
1996-tól működik

Megalakulása óta hatékonyan segíti a helyi óvoda és iskola nevelő-oktató munkáját, anyagi támogatással hozzájárul az oktatási intézmények feltételeinek javításához.

Bükkábrányi Polgárőr Egyesület

2006. évtől működik, önkéntes tagjainak célja a közrend és a közbiztonság védelme, javítása, a személy- és vagyonvédelem, a bűnmegelőzés hatékonyságának fokozása. A polgárőrség munkáját szorosan együtt végzi a rendőrséggel. Tagjai fáradságot nem kímélve szabadidejükben végzik önkéntes munkájukat.

Főnix Életmód Egyesület:

2004. évtől működik. Céljuk az egészséges életmódra a figyelem felhívása, nagy jelentősége van a falu közéletében, nagy a közösség formáló szerepe.

Bükkábrányi Hagyományápoló Egyesület (Népdalkör):

2008. évtől működik. Céljuk a hagyományok ápolása, továbbadása. Részt vesznek a községben szervezett ünnepségeken, mint előadók. Képviselik községünket a Népdalkörök bemutatón, versenyein.

Bükkábrányért Egyesület:

Az egyesület célja Bükkábrány értékeinek megóvása, kulturális és közösségi életének fejlesztése és támogatása. A közösség és a település fejlesztése az egyesület rendelkezésére álló eszközökkel, valamint egyéb olyan tevékenységek, programok szervezésével és végzésével, amelyek szintén elősegítik az egyesület fő céljainak megvalósítását.

Bükkábrányi Sport Klub:

Célja: a helyi és a környező települések fiataljai, valamint sportolni vágyó felnőttek számára megteremteni a lehetőséget a sportolásra, tehetséggondozás.

Magyar Vöröskereszt Helyi Szervezete

Részt vesznek a helyi programokban pl. falunapon ahol vércukor, vérnyomás mérést végeznek, szervezik a véradást.

Bükkábrány Bányász Sport Club Egyesület

Célja: Biztosítja Bükkábrány község labdarúgási életét, a labdarúgó csapat létrejöttét és működését, továbbá a község és környéke lakosainak a szervezett szabadidős, valamint a tömegsportok lehetőségét.

Bükkábrányi Bányász Hagyományokért Egyesület

Célja: kulturális tevékenység

Bükkábrányi Napsugaras Napokért

Célja: A Bükkábrányi bölcsődés- és óvodás korú gyermekek személyiségfejlesztése, nevelési tevékenység támogatása. Az óvodai nevelés anyagi és technikai feltételeinek javítása. Környezetvédelmi és egészséges életmódra nevelés feltételeinek megteremtése, elősegítése illetve támogatása. Kulturális tevékenységek, kulturális értékek, kulturális örökség megőrzése, művészeti tevékenységek, népi hagyományok és ezekhez a feltételek, tárgyi eszközök biztosítása. Minden olyan tevékenység támogatása, amely a Bükkábrányi Napsugár Óvoda és Bölcsőde fejlesztését, az óvodában folyó nevelőmunkát ténylegesen elősegíti. Kirándulások, kulturális programok, rendezvények szervezése, támogatása. Művészetek iránti fogékonyság, érdeklődés kialakulásához a feltételek megteremtése, kreativitás fejlődésének a támogatása. A néphagyományok ápolása, továbbadás, a népi gyermekműsorok előadásának, kézműves foglalkozások feltételeinek megteremtésével. Az alapítvány cél szerinti besorolása: kulturális tevékenység, gyermekek személyiségfejlesztése, nevelési tevékenység támogatása, egészséges életmódra nevelés feltételeinek megteremtése.

b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

A településen nemzetiségi önkormányzat nem működik, azonban az egyházi és civil szereplőkkel az Önkormányzat jellemzően szorosban együttműködik. E kölcsönös együttműködés keretében az önkormányzat minden évben forrást különít el költségvetésében a civil szervezetek támogatása céljából, a civil szervezet szereplői pedig a települési rendezvények szervezésében és lebonyolításában is rendszeres jelleggel vállalnak aktív szerepet. Bükkábrány Önkormányzata kiemelt jelentőséget tulajdonít az egyházi és civil szféra képviselőivel való partnerségi viszonyoknak, célja ezen együttműködés hosszú távú fenntartása és erősítése.

Az önkormányzati döntések előkészítésébe bevonjuk a szervezeteket is. Függetlenségüket elismerjük és tiszteletben tartjuk

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Bükkábrány közös hivatalt működtet 2013.01.01-től. A közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó települések: Bükkábrány, Borsodgeszt, Kács, Vatta.

Bükkábrány, Borsodgeszt, Csincse, Kács, Tibolddaróc, Vatta községek Önkormányzatainak Képviselő-testületei közös beruházás keretében valósították meg a szennyvíztisztító a csatorna hálózat kiépítését, a munkálatok 2023. novemberére fejeződtek be.

Bükkábrány község a Mezőkövesdi Többcélú Kistérségi Társulás tagja, így a kistérségi fejlesztésben részt vevő település.

Működésének célja és feladata, hogy biztosítsa a társulásban részt vevő települések összehangolt fejlesztését, közös területfejlesztési programok és projektek kialakítását, a fejlesztések megvalósítását szolgáló pénzalap létrehozását, térség gazdasági fejlődésének előmozdítását, másrészt, hogy a társulás tagjai által a társulásra átruházott feladatokat ellássa.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Nemzetiségi önkormányzat nem működik a településen, így a kérdés a településre vonatkozóan nem releváns.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civilszervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége nagyrészt lefedi az alapvető közszolgáltatások ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az önkormányzatnak nincs tudomása for-profit szervezetekről.

g) a társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP fórumok megszervezése

A HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatának ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítése során a község intézményei, a civil szervezetek, az egyházak az állami intézmények bevonásra kerültek az egyes esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő problémák feltárásának folyamatába. Elsőként az adatszolgáltatás kapcsán működtek velünk együtt, de a problémák beazonosítása, megfogalmazása terén is segítségünkre voltak. Az egyeztetések személyes, telefonos, és elektronikus formában zajlottak. Természetesen az Intézkedési Terv megvalósításának folyamatában is szeretnénk minél szélesebb körű együttműködés keretében együtt dolgozni az érintett intézményekkel, szervezetekkel, illetve a célcsoportok képviselőivel.

Az önkormányzat honlapján az elfogadott dokumentum hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat megismerjük és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy az Önkormányzat működtet-e HEP fórumot

A Helyi Esélyegyenlőségi Program – annak tervezete képviselő-testület általi megtárgyalását, majd elfogadását követően – kihirdetésre kerül a település honlapján (www.bukkabrany.hu)

A helyi intézmények, az egyházak, a civil szféra képviselői, illetve a lakosság visszajelzéseit az Önkormányzat beépíti a végrehajtással kapcsolatos feladatok ellátásának folyamatába.

- c) A képviselő –testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF a települési önkormányzatok HEP-jeit szintén közzéteszi, honlapján megjelenti.

1.Jövőképünk

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők társadalmi leszakadásának folyamatát minden lehetséges eszközzel megfékezzük, és elősegítsük e csoport felzárkózását a többségi társadalomhoz, továbbá, hogy életszínvonaluk javulását a lehető legnagyobb mértékben előmozdítsuk.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének biztosítását. Nevelésük oktatásuk befektetés a jövőbe, ezért erre kiemelt figyelmet fordítunk. Célunk továbbá településünk családbarát jellegének elősegítését, a családbarát intézkedések támogatását.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetében a szerepkonfliktusok csökkentését, azaz a munka és a család összeegyeztethetőségének elősegítését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök jólétének kérdésére, egészségügyi és szociális helyzetének alakulására, fókuszálva a megfelelő életszínvonal fenntartásának elősegítésére, az időskori elmagányosodás megelőzésére, valamint a szociális és egészségügyi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítására.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők helyzetének minél mélyebb megismerésére, életminőségének javítására, társadalmi integrációjuk előmozdítására, illetve a többségi társadalom tagjainak velük szembeni érzékenyítésére.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)
A HEP IT részletei

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedés helyzetelemezés következtében feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés eredménye megvalósíthatóságával szembeni szükségesség erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredménye megvalósíthatóságával szembeni szükségesség erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredménye megvalósíthatóságával szembeni szükségesség erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredménye megvalósíthatóságával szembeni szükségesség erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Önkormányzatok közötti együttműködésben az intézkedés megvalósítását elősegítő intézkedések bemutatása

0. Településszintű probléma

1	A közlekedés körülményeit érintő fejlesztések tervezésénél fokozott figyelmet fordítani az akadálymentesítésre	az akadálymentes közlekedés feltételeinek javítása	gyalogos közlekedés akadálymentes feltételeinek megteremtése	Gazdasági program	A kapcsolódik a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz	A tervezések során előtérbe kell helyezni az akadálymentes közlekedés feltételeinek megteremtését	Bükkábrány Községi Önkormányzata,	folyamatos ; 2028. november	Hosszabb akadálymentes járdaszakasz	humán/anyagi/pályázati	Erőforrások hosszú távú megléte esetén biztosított	nem releváns
---	--	--	--	-------------------	---	---	-----------------------------------	-----------------------------	-------------------------------------	------------------------	--	--------------

I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

1	Munkaerőpiaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése	55. év feletti veszélyeztetett korban lévő munkanélküliek elhelyezkedési nehézsége	Idősebb korosztály problémáira specializált munkaerőpiaci programok és szolgáltatások biztosítása, igénybevételük ösztönzése 1. rövid távon: tájékozottság növelése az érintettek körében 2. középtávon: programok, szolgáltatások igénybevételének növekedése 3. hosszútávon: munkanélküliség csökkenése az idősebb korosztály tagjainak körében Közmunka program tovább folytatása	A összhangban áll a helyi stratégiai dokumentumokkal	A kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030-hoz	1. Tájékozódás az elérhető munkaerő-piaci programokról, szolgáltatásokról, az érintettek tájékoztatása minden lehetséges fórumon 2. Az információnyújtás az érintettek számára, igényeik, problémáik felmérése, ösztönzésük a programok, szolgáltatások igénybevételére 3. Valós szükségletekhez igazodó munkaerő-piaci segítségnyújtás, együttműködés a Foglalkoztatási Osztállyal a célcsoport elérése, aktiválása érdekében	Bükkábrányi Községi Önkormányzata	1. folyamatos 2. folyamatos 3. 2028.november	eredményességi mutatók rövid-, közép-, és hosszútávon: több minél célcsoporthoz tartozó személy tájékoztatása idősebb korosztályhoz tartozók nagyobb arányú megjelenése az egyes foglalkoztatási, képzési programokon, munkaerő-piaci szolgáltatások magasabb arányú igénybevétele munkanélküliség csökkenése az idősebb korosztály tagjainak körében	humán erőforrás	erőforrások hosszú távú megőrzésén és biztosított	a tervezett intézkedés önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósítandó intézkedés
---	--	--	--	--	---	--	-----------------------------------	--	---	-----------------	---	--

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Program sorozatok gyermekek, fiatalok	egészszegű 1.tájékozódás, pályázati lehetőségek felkutatása	Rövidtávú: 1.tájékozódás, pályázati lehetőségek felkutatása	A összhangban áll a Magyar Nemzeti Társadalmi	A kapcsolódik Magyar Nemzeti Társadalmi	1.Adatgyűjtés, helyzetfelmérés 2.programok nyújtása.	Bükkábrányi Községi Önkormányzata,	1. folyamatos 2. folyamatos 3. 2028.november	Pozitív visszajelzések az intézmények	humán erőforrás,	fenntartható	a tervezett intézkedés megvalósított program
---	---------------------------------------	---	---	---	---	--	------------------------------------	--	---------------------------------------	------------------	--------------	--

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A megvalósítás folyamata

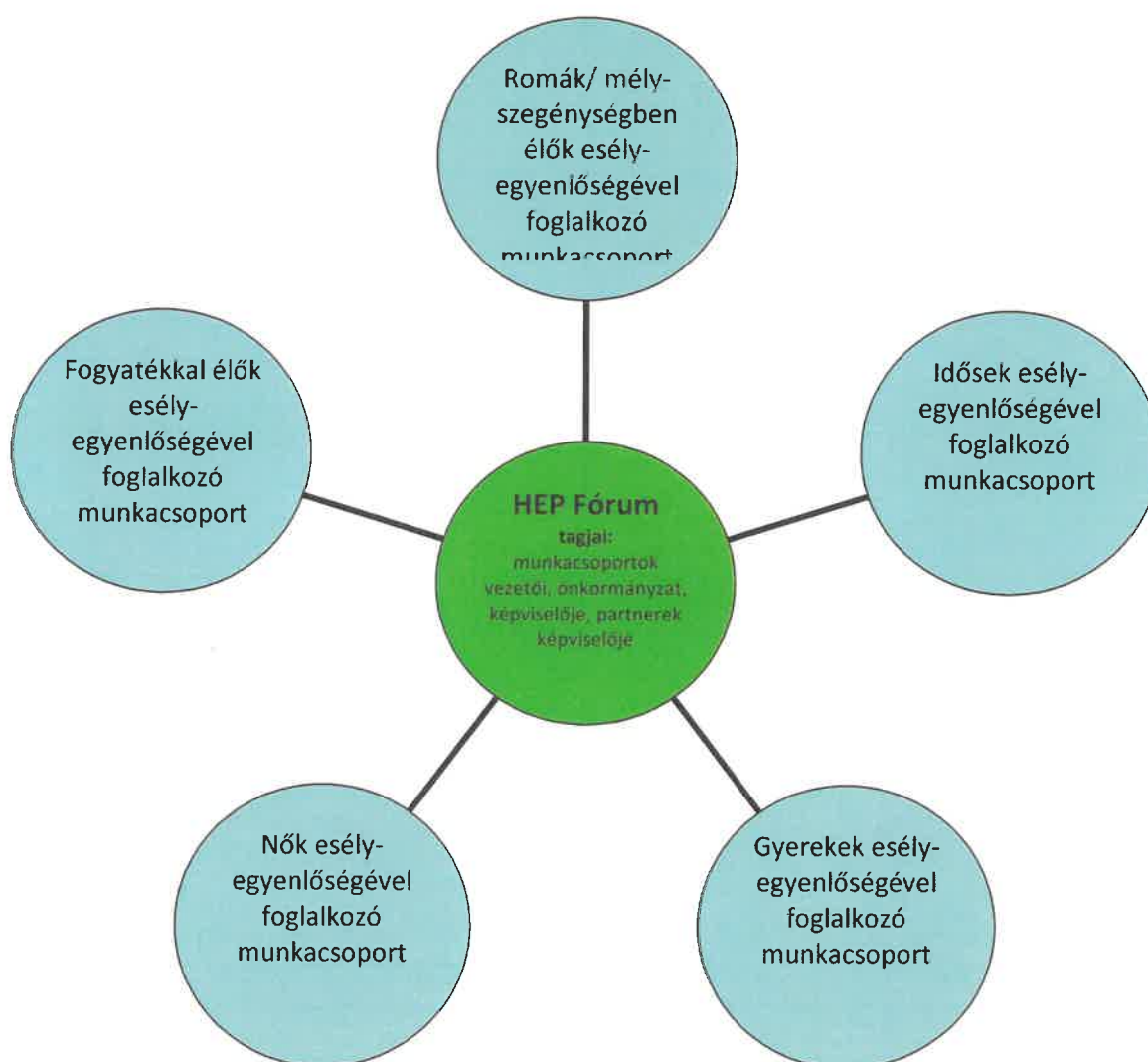
A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása

- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a Polgármester felel.:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
  - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
  - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
  - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
  - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelőssével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelőségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Bükkábrány község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Bükkábrány község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 109/2023. (XI.27.) számú határozatával elfogadta.

Mellékletek:

109/2023. (XI.27.) önkormányzati határozat

Bükkábrány, 2023. november 27.

Szalai Szabolcs
polgármester

